

Täysistunto

Tiistai 21.3.2017 klo 13.59—19.04

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 251/2016 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 2/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 2/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

15.01 **Satu Hassi vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on kuudes maankäyttö- ja rakennuslain muutosesitys, jota tämä eduskunta käsittelee. Valiokunnan mietintö on erimielinen, mutta yksi asia, josta valiokunta on yksimielinen, on se, että tarvitaan maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus.

Tässä esityksessä puututaan moniin maankäyttö- ja rakennuslain yksityiskohtiin, joista merkittävimäksi vaikutuksiltaan on arvioitu se, että vähittäiskaupan suuryksikön kokorajaa esitetään nostettavaksi 2 000:sta 4 000 kerrosneliometriin, sekä se, että poistetaan velvoite osoittaa maakuntakaavan keskustatoimintojen alueella vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitus. Lisäksi luovutaan velvoitteesta ottaa huomioon kaupan laatu sijoitettaessa vähittäiskaupan suuryksikkö muualle kuin keskusta-alueelle.

Toinen keskeinen muutos tässä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten eli ely-keskusten roolin muuttuminen. Se koskee sekä näiden neuvontatehtävää että valitusoikeutta kaava-asioissa. Sekä neuvottelutehtävää että valitusoikeutta rajataan asioihin ja kaavoihin, jotka koskevat vaikutuksiltaan valtakunnallisia tai merkittäviä maakunnallisia asioita tai liittyvät kyseisen valtion viranomaisen viranomaistehtävän toteutumiseen. Tämä vaikutus tulee kuitenkin olemaan lyhytaikainen, koska koko tämä aluehallintohan tullaan mylläämään sote-uudistukseen liittyvässä maakuntahallinnon perustamisessa.

Muut, pienemmät muutokset liittyvät yleiskaavan merkitykseen, maaseuturakentamiseen, rantoihin sekä metsätalousalueihin ja vapaa-ajan asutukseen. Hallitus esittää, että silloin, kun yleiskaava on ilmeisen vanhentunut, asemakaavan voi perustellusta syystä laatia vastoin tätä yleiskaavaa. Valiokunta toteaa, että tällöin pitää kuitenkin huolehtia siitä, että asemakaava sopeutuu yleiskaavan kokonaisuuksiin ja otetaan huomioon se, mitä laki sanoo yleiskaavan sisältövaatimuksista.

Toisaalta yleiskaavan käyttöä rakennusluvan perusteena laajennetaan. Aikaisemmin se on ollut mahdollista ranta-alueilla sekä eräin edellytyksin suunnittelutarvealueilla. Nyt lisätään yleiskaavan käyttöä rakennusluvan perusteena muunkin kuin enintään kaksiasuntoisen asuinrakennuksen rakennusluvan myöntämiselle. Valiokunta toteaa, että määräys ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

voi koskea aluetta, jolla maankäytön ohjaustarve edellyttää asemakaavan laatimista. Kuitenkin pykälästä poistuu nykyinen edellytys, jossa sanotaan, että raja-alue voi koskea vain kyläaluetta, johon ei kohdistu merkittävää rakennuspainetta.

Edelleen tässä muutetaan vapaa-ajanasuntojen käyttötarkoituksen muuttamiseen liittyviä säädöksiä eli mahdollistetaan se, että kunnan rakennusjärjestyksessä osoitetaan alueita, joilla vapaa-ajanasunnon muuttaminen vakituiseksi asunnoksi voitaisiin ratkaista suoraan rakennusluvalla. Valiokunta korostaa, että tällöin ei voi kuitenkaan tinkiä niistä teknisistä vaatimuksista, joita pysyvän asumisen rakennukselle asetetaan. Valiokunta myös muistuttaa siitä, että pysyvä asutus tarkoittaa kunnalle veloitteita palveluiden järjestämiseksi ja näin ollen myöskin suunnitelmallisuus on hyvä muistaa.

Metsänhakkuisiin liittyvää maisematyölupaa koskevia säädöksiä muutetaan. Tällähän hetkellä ranta-asemakaava-alueilla maisematyölupavaatimus on voimassa ilman muuta. Sitä muutetaan niin, että maisematyölupavaatimus on voimassa ranta-asemakaava-alueilla vain, jos kaavassa niin määrätään. M-alkuisilla alueilla eli maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla, jotka ovat samalla ulkoilualueita, ja sitten ympäristössä, johon liittyy erityisiä ympäristöarvoja, eli MU- ja MY-alueilla, ei enää kaavassa voida edellyttää tätä maisematyölupaa. Valiokunta kuitenkin toteaa, että edelleen yleiskaavassa on mahdollista asettaa suojelumääräyksellä metsänkäsittelyyn liittyviä rajoituksia, joilla kuitenkin pitää olla selkeä peruste, ja ne voivat koskea vain rajattuja, suhteellisen pienialaisia alueita.

Aurinkopaneelien ja -keräimien asentamista koskevia lupavaatimuksia yhtenäistetään. Tätä ovat jotkut asiantuntijat lausunnoissaan vastustaneet lupavaatimusten lisäämisestä. Kuitenkin valiokunta näki, että tässä on kysymys yhtenäistämisestä, eli jatkossa tulee olemaan niin, että tarvitaan toimenpidelupa aurinkopaneelin tai -keräimen asentamiseen silloin, kun on kyse kaupunkikuvaan tai ympäristöön merkittävästi vaikuttavan paneelin tai keräimen asentamisesta tai rakentamisesta.

Arvoisa puhemies! Kuten mainitsin, tämä mietintö on erimielinen. Mietintöön sisältyi hylkäävä vastalause ja myöskin pykälävastalause, jonka olen itse allekirjoittanut, ja myöhemmin pitämässäni puheenvuorossa selostan sille perustelut.

15.08 Silvia Modig vas: Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Puheenjohtaja Hassi kävi ansiokkaasti läpi kyseisen lakimuutoksen.

Käsittelyssä oleva maankäyttö- ja rakennuslain muutos on esimerkki siitä, miksi me tarvitsemme kokonaisuudistuksen maankäyttö- ja rakennuslakiin. MRL on jo kohta 20 vuotta vanha, ja siihen on vuosien saatossa tehty lukuisia yksittäisiä muutoksia, pelkästään tällä kaudella kuusi. Siksi olemme ilolla tervehtineet tietoa ympäristöministeriöstä, että ministeriö aloittaa kokonaisuudistuksen valmistelun. Tarkoitus on kerätä tietopohjaa, jonka pohjalta voidaan luoda periaatteet, minkä pohjalta maankäyttö- ja rakennuslakia tullaan uudistamaan. Itse näkisin, että periaatteisiin on kuuluttava se, että maankäyttö- ja rakennuslain on vastattava nopeasti kasvavien kaupunkiseutujen tarpeisiin, mutta ehdottomasti periaatteisiin tulee kuulua se, että se tukee Suomen energia- ja ilmastopolitiikkaa, toisin kuin tämä tänään käsittelyssä oleva esitys tekee.

Puhemies! Nostaisin esiin muutaman huomion ja huolen.

Ensimmäisenä suuryksikkösääntelyn muutos. Tämä on merkittävin suuri muutos, mitä tämä esitys pitää sisällään, ja sen vaikutus yhdyskuntarakenteeseen on näkemykseni mukaan negatiivinen. Kun kaupan koko kasvaa ja laadullakaan ei ole enää merkitystä, niin tämä muutos kyllä heikentää kuntien mahdollisuutta ohjata järkevää kaupunkirakennetta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

Se voi myös johtaa keskustojen näivettymiseen palveluiden karatessa suuryksiköiden mukana keskustojen ulkopuolelle. Jos kaupunkilaisena, helsinkiläisenä, katson kysymystä, niin näen, että sillä voi myös olla negatiivinen vaikutus lähiöiden palveluihin, kun myös ne karkaavat suuryksiköiden perässä ja täten lähiöiden palvelut heikentyvät. Tämä kaikki osaltaan lisää autoilun tarvetta, joka taas on meidän ilmasto- ja muiden ympäristötavoitteidemme vastaista. Näkisin, että kaupan alan kehitystä voidaan tukea ilman, että rikotaan yhdyskuntarakennetta, ja ilman, että toimitaan Suomen ilmastotavoitteiden vastaisesti.

Toinen huolenaihe on yleiskaava rakennuslupan perusteella. Se, että pelkän yleiskaavan pohjalta voitaisiin antaa rakennuslupa, tarkoittaa sitä, että meiltä jää yksi olennainen suunnittelun vaihe väliin. Yleiskaava on nimensä mukainen yleinen kaava, ja monia asioita ei edes pyritä ratkaisemaan vielä yleiskaavassa, vaan se tehdään asemakaavavaiheessa. Näkisin, että tämä esitys voi osaltaan heikentää tasokasta alueiden suunnittelua. Perusteluna tälle muutokselle on esitetty kaavaprosessin nopeuttamista. Kaavaprosessin nopeuttamisen pitää olla meidän yhteinen tavoitteemme, mutta mielestäni tässä kohtaa perustelu on tuu, sillä tämä uusi tilanne, jossa siis yleiskaavan perusteella saa rakennuslupan, aivan varmasti johtaa tulkintaerimielisyyksiin ja siten valituksiin. Eli pahimmillaan lisääntyvät valitukset voivat itse asiassa hidastaa kaavaprosessia, jolloin tämä muutos toimisi tavoitteen vastaisesti. [Susanna Huovinen: Näin tulee käymään!]

Myöskään maisematyöluvan poistaminen ei nauti vasemmistoliiton kannatusta. Mikäli maisematyölupa poistettaisiin, lisääntyisivät metsien avohakkuut ja kuntalaiset menettäisivät mahdollisuuden vaikuttaa virkistymetsien tulevaisuuteen. Maisematyölupa tuleekin säilyttää yleiskaavan M-alueella aivan kuten aiemmin ja aivan kuten vastalauseessa numero 1 valiokunnassa on tehty.

Arvoisa puhemies! Edellä puhumani perusteella sanoisin, että tätä esitystä ei voi hyväksyä. Siihen voidaan tehdä parannuksia pykälämuutoksilla, ja siksi esittäisin käsittelyn pohjaksi vastalauseen numero 2.

15.12 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä näkee, että puolueilla on vahvoja eroja siinä, halutaanko antaa ihmisille asumisen vapaus myös maaseudulla vai eikö haluta. [Susanna Huovinen: Ei tässä siitä ole kyse!] Tässä salissa on paljon ihmisiä, jotka haluavat eheän yhdyskuntarakenteen nimissä keskittää väet suuriin keskuksiin. Viime hallituskaudella oli linjauksia, ettei annettu rakennuslupia yli 5 kilometrin päähän lähimmästä koulusta, koska ajateltiin, että siitä voisi vaikka tulla kustannuksia, vaikka koulukyyti menee vierestä. Minusta kunnat ovat juuri oikeita yksiköitä päättämään, mikä missäkin kunnassa on järkevää rakentamista. Keskusta tekee sen, minkä lupasi: se purkaa normeja, mahdollistaa lisärakentamisen maaseudulla entistä helpommin, mahdollistaa sen, että ne, jotka haluavat muuttaa vapaa-ajanasuntonsa pysyväksi asunnoksi, pystyvät tekemään sen entistä joustavammin, [Jari Myllykosken välihuuto — Mats Nylund: Oikein!] huolehtii siitä, että ylipäätään kaavoittaminen ja rakentaminen menevät lähemmäksi asiakasta.

En ole ymmärtänyt koskaan sitä, että Suomen kaltaisessa maassa, missä meillä tilaa on, ajatellaan, että sen pitäisi olla tavoitetila, että väki pakataan suuriin keskuksiin. [Susanna Huovinen: Kuka täällä niin on sanonut?] — Tässä juuri edellisessä puheenvuorossakin todettiin se, että tämä vaurioittaa eheää yhdyskuntarakennetta. — Sillä ei ole minkäänlaista tieteellistä näyttöä, että tällainen tiivis ihmisten pakkaaminen veisi kasvihuonekaasupäästöjä pienemmiksi. Itse asiassa Jukka Heinosen tutkimus Aalto-yliopistolta todistaa juuri päinvastoin: siellä, missä on vähän harvempia yksiköitä, sopivan kokoisia kyliä, pystytään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

esimerkiksi uusiutuvaa energiaa lämmittämiseen käyttämään paljon järkevämmiin ja tehokkaampiin kuin keskitetyissä yksiköissä. Tiedän, että täällä on väkeä, joiden mielestä vain ratojen varteen tai raitiovaunujen viereen pitäisi ihmisten asuttautua, mutta mielestäni on loistavaa, että nyt tämä hallitusohjelma vie eteenpäin sitä mahdollisuutta, että jokaisella Suomen kansalaisella on entistä helpommin mahdollisuus elää ja yrittää siellä, missä haluaa.

Myöskin tämä kaupan suuryksikön kokorajamuutos oli positiivinen. Muistatte, miten outoa oli viime hallituskaudella se — vaikkei se meidän maakuntaamme edes koskenut — että ajateltiin, että venäläisten turistien on pakko matkata tänne pääkaupunkiseudulle kulluttamaan, eikä ollut mahdollisuutta pysähtyä tuohon välille, koska ympäristöministeriön silloiset virkamiehet näkivät, että tänne väki on tuotava. Siitä nousivatkin melkoiset myrskyt maakunnissa, ja nyt tämäkin asia tulee muuttumaan.

Kyläkeskusten kyläkaavat saavat entistä suuremman merkityksen. Minusta on hienoa, että niitä tehdään. Minusta on hieno se asia, että turhista maisematyöluvista, jotka ovat vaatineet turhaa käsittelyä sekä asiakkaalta että hallinnossa ja maksaneet maltaita, joissakin tapauksissa luovutaan.

Kaiken kaikkiaan tämä esitys on loistava, [Susanna Huovinen: Ei todella ole loistava!] ja kiitän ministeriä siitä, että byrokratiaa oikeasti puretaan — vaikka koirat haukkuvat, niin karavaani onneksi kulkee. [Susanna Huovinen: Täällä ei onneksi ole koiria, täällä on kansanedustajia!]

15.16 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kalmari ilmeisesti ymmärsi minua väärin. Hän sanoi puheenvuorossaan, että olisin vaatinut, että kaikkien pitää pakkautua muutamaan kaupunkiin elämään ahtaasti toistensa pakokaasuissa. En missään nimessä sitä esittänyt enkä sellaista vaadi. Minä kannatan ihmisten oikeutta vapaasti valita, missä he haluavat asua. Mutta tosiasia on se, että esimerkiksi meille Helsinkiin muuttaa valtavasti uutta väestöä ja loppua ei näy. Se tapahtuu monista syistä: tänne tullaan opiskelun perässä, tänne tullaan työn perässä, tänne tullaan rakkauden perässä. Ja helsinkiläisenä minä sanon teille uusille helsinkiläisille, että tervetuloa. Emme me voi vaatia ja pakottaa ihmisiä asumaan tiettyssä paikassa. Kun me tiedämme, että pääkaupunkiseutu vastaa noin 25 prosentista koko maan bruttokansantuotteesta, sillä, mikä on tämän alueen työllisyys, mikä on tämän alueen talouden kunto, on merkitystä koko Suomelle. Ei meidän tarvitsisi asettaa tässä maaseutua ja kaupunkia vastakkain. On mielestäni täysin mahdollista uudistaa maankäyttö- ja rakennuslaki siten, että se palvelee näitä molempia kestäväällä tavalla.

Puhemies Maria Lohela: Tässä oli useampia vastauspuheenvuoron pyytäjiä. Sen painikkeen kautta voi nyt ilmoittautua. Pyydän tekemään niin, jolloin kaikki tulevat huomioituiksi.

15.18 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys todellakin sisältää useita erityyppisiä kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyviä sujuvoittamistoimenpiteitä. Ne ovat erittäin hyviä. Ne parantavat rakentamisen edellytyksiä niin maaseudulla, haja-asutusalueella kuin myöskin kaupungeissa. Kun asiantuntijoita ympäristövaliokunnassa kuultiin, niin täytyy todeta, että myöskin Helsingin kaupun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

gin edustaja asiantuntijana totesi, että tämä lakiesitys, hallituksen esitys, on hyvä ja auttaa myöskin Helsinkiä kaavoituksessa.

Kaiken kaikkiaan tämä on erittäin hyvä. Tämä antaa myöskin enemmän mahdollisuuksia kuntapäätäjille kunnissa tehdä niitä päätöksiä, mihin saa rakentaa ja millaisia rakennuksia saa rakentaa. Kaiken kaikkiaan itse lämpimästi sitä kannatan. Tämä hallituksen esitys parantaa myöskin vapaa-ajanasuntojen käyttötarkoituksen muuttamista pysyvään asumiseen. Se on erittäin hyvä. Myöskin aurinkopaneelien ja -keräimien asentaminen ja rakentaminen helpottuu tulevaisuudessa.

15.19 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensin täytyy todeta sama, minkä valiokunnan puheenjohtaja täällä aivan oikein mainitsi, että tämä on kuudes kerta, kun maankäyttö- ja rakennuslakia tällä eduskuntakaudella muutetaan. Valiokunnassa kuulumme lukuisten asiantuntijoiden huolen paitsi näistä muutoksista, joita tässä esitetään, myös siitä, että tämä kokonaisuus menee sillä tavoin pirstaleiseksi, että tässä ei kohta pysy kukaan kyydissä. Olisi ollut järkevämpää tehdä kokonaisuudistusta, ryhtyä valmistelemaan sitä, eikä lähteä jälleen kerran hosumaan, tekemään erilaisten normien purkua, joka on sitten vähän mitä sun sattuu. Meillä valiokunnassa on ihan vakavasti otettavia lausunnonantajia käynyt esittämässä huolensa, ja kun täällä edellinen puhuja sisäisesti ristiriitaisessa puheenvuorossaan kertoi, että kyllä kunnille täytyy tulla lisää mahdollisuuksia, niin meillä on Kuntaliiton lausunto, joka kertoo, että he vastustavat esimerkiksi tätä kaupan suuryksikköasiaa sen vuoksi, että kunnilta nimenomaan viedään ohjausmahdollisuuksia. Koettakaa nyt päättää, minkälaista [Puhemies koputtaa] norminpurkua täällä tehdään.

15.20 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen itse ollut kuntatyöntekijä. Luotan kunnan virkamiehiin ja heidän osaamiseensa. Yksi asia, joka tässä on noussut ja nousee keskusteluun ihan varmasti, on ely-keskusten valitusoikeus, joka on nyt rajattu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin kohteisiin. Tavoitteena on sujuvoittaa. Tiedämme kyllä, että ely-keskusten valitukset ovat menestyneet hyvin eli eivät ole aiheetta valittaneet. [Susanna Huovinen: Aivan, ei todellakaan!] Toisaalta kyllä luotan, että kun vastuuta annetaan kuntiin lisää, niin kuntatyöntekijät tekevät vastuullisesti sitä työtä, mihin ovat koulutuksensa saaneet ja mistä vastuun virkamiesvastuulla kantavat.

Tässä laissa on huomioitu myös maaseutuelinkeinot. Liitännäiselinkeino-sana lisättiin sinne, mikä oli hyvä täydennys. Maisematyölupa herätti intohimoja ainakin itselläni, ja se on nyt täällä [Puhemies koputtaa] mietinnössä hyvin huomioitu, että sitä voidaan edelleen ohjata.

15.21 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kyseinen maankäyttö- ja rakennuslain muutosesitys tuli todella tarpeeseen. Olen kiitollinen siitä, että tämä saatiin menemään nytten asianmukaisesti ja oikealla tavalla läpi. Se, että tämä on ollut monessa palasessa, ei ole haitaksi sille, vaan tarkoittaa sitä, että teemme suunnitelmallisesti tätä hallitusohjelman mukaista toimintaa. Hallitusohjelman mukaan on saatu purettua paljon byrokratiaa, on saatu käytännöllisesti asiat toimimaan eteenpäin.

Esimerkiksi kyllähän tämä maaseudulla eläminen tehdään tämän avulla helpommaksi, koska aikaisemmin eduskunnassa on säädetty hyvin paljon erinäköisiä säädöksiä, jotka ovat tähänneet siihen, että maaseudulla eläminen olisi vaikeampaa ja vaikeampaa. Nyt me

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

luotamme entistä enemmän kuntien päätösvaltaan. Kunnat itse osaavat tehdä päätöksensä, millaista esimerkiksi siellä pienessä pitäjässä on eläminen ja mihinkä on järkevää rakentaa ja vaikuttaa asioissa.

15.22 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Huovinen jo totesi, että tämä esitys kaikkein merkittävimmissä asiassa eli tässä kaupan suuryksikköasiassa vie kunnilta valtaa, vie kunnilta mahdollisuuden ohjata kaupan suuryksikköjen sijoittumista ja myöskin kaupan laatua. Suomen ympäristökeskus lausunnossaan toteaa sen, että tämä tulee todennäköisesti lisäämään ilmastopäästöjä, se vie palveluita entistä kauemmas sieltä, missä ihmiset asuvat, ja huonontaa siis lähipalveluita. On vaikea nähdä, millä tavalla tässä olisi kyse nimenomaan maaseudun ihmisten asian ajamisesta. Minusta vaikutus on aivan päinvastainen tällä hallituksen esityksellä.

Vielä haluan tuoda esille sen, että korkein hallinto-oikeus omassa lausunnossaan totesi, että tämä esitys toteutuessaan tulee lisäämään [Puhemies koputtaa] sisällöltään lainvastaisia kaavoja kunnissa.

15.23 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen kylä todella hämmästynyt, kun opposition puolelta esitetään sitä, että tässä nyt maailma on kaatumassa. Ja kaikkein eniten ihmettelen sitä, että kun tässä nyt maankäyttö- ja rakennuslakia ollaan muuttamassa suuntaan, jossa maaseudun kuntien oma päätösvalta aidosti ratkaisee, minne rakennetaan — niin että jos esimerkiksi poikkeuslupaa anotaan vaikkapa kesämökin muuttamisesta pysyväksi asumukseksi, niin sehän on erittäin hyvä asia: saadaan nopeasti ja turhia valituksia pois — niin demarit ja varsinkin vasemmistoliiton edustajat ovat tässä puolustamassa sitä, että keskitetään kaikki tänne Etelä-Suomeen. Tämähän on kaikista kallein vaihtoehto. [Susanna Huovinen: Kukaan ei ole täällä tällä lailla sanonut, te keksitte näitä!] Te olette puolustamassa muun muassa sitä menettelyä, että Helsingissä omistaa sen niminen ruotsalainen miljardööri kuin Erik Selin 4 000 asuntoa, kiskoo sillä valtavat vuokratuotot, ja me maksamme sitten valtion budjetin kautta kymmeniä miljoonia tälle ruotsalaiselle miljardöörille asumistukina. Tätäkö te haluatte? Kyllä minä olen vallan suuresti hämmästynyt, että esimerkiksi vasemmistoliitto ja demarit puolustavat miljardöörin oikeuksia kerätä rahaa valtion kustannuksella. Ihmettelen suuresti.

15.24 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hieman vaikea ymmärtää, miten tuo Hoskonen puheenvuoro liittyy tähän lainsäädäntöön. [Hannu Hoskonen: Minä kerron kohta, miten se on! — Susanna Huovinen: Ei liity!]

Todellakin tarvitsemme kokonaisuudistusta maankäyttö- ja rakennuslakiin. Meillä on tulossa iso maakuntauudistus, ja tämä on se paikka, jossa myöskin näitä säädöksiä, joita tässä on käsitelty, olisi ollut järkevä käsitellä.

Täällä sanottiin, että puretaan byrokratiaa. [Hannu Hoskonen: Näin tehdään!] Näinhän ei tapahdu. Päinvastoin, kun nämä säädökset ovat epämääräisiä, tulee tilanteita, jolloin tarvitaan ja kuormitetaan oikeuslaitosta, ja tätä kautta byrokratia lisääntyy. Myöskään se, että tällä keskitetäisiin pääkaupunkiseudulle tai kasvukeskuksiin, ei pidä paikkaansa. Päinvastoin ongelma on se, että tämä kaupan suuryksiköitten laajamittainen rakentaminen kaupunkien ulkopuolelle tulee viemään palveluja myöskin sieltä [Puhemies koputtaa] haja-asutusalueilta, ja tämä on todella valitettava asia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

15.26 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pidän tätä hallituksen esitystä hyvänä ja erityisesti tätä kohtaa, jossa kunta saa päättää rakennusjärjestyksessä niistä alueista, missä vapaa-ajanasunto voidaan sitten rakennusluvalla muuttaa ympärivuotiseen asumiseen kelpaavaksi, tietysti säännöksiä noudattaen.

Mutta kun täällä on valiokunnan jäseniä ja puheenjohtaja ja yksi asia on itselleni hieman epäselvä, niin voitteko valistaa minua: kun rakennusjärjestys on käsittääkseni kaavalle alisteinen asiakirja, se ei voi mennä kaavan ohi eikä yli, niin jos tämä vapaa-ajanasunto sijaitsee kaava-alueella, niin mitä tapahtuu kunnassa, onko edelleen oikeus rakennusjärjestyksen kautta sitten niille ihmisille suoda se mahdollisuus muuttaa tämä vapaa-ajanasunto ympärivuotiseen asumiseen kelpaavaksi? Tämä on hyvin yksinkertainen kysymys. Uskon, että saan siihen vastauksen.

15.27 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Erityisesti ely-keskusten roolin muuttuminen on yksi tärkeitä asioita tässä lainsäädäntömuutoksessa. Kuten jo totesin, kunta on paras yksikkö tietämään, mikä siellä kunnassa on edullista, minne kannattaa rakennuslupia myöntää ja missä esimerkiksi kunnallistekniikan järjestäminen olisi kohtuutonta, ellei asiakas itse sitä sitten pysty järjestämään. On tärkeää, että ely-keskusten rooli muuttuu konsultoivaksi ja ne eivät enää jatkossa ohjaa alueitten käyttöä ja rakennustoimien järjestämistä, ellei sitten ole kyseessä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä kohteita. [Riitta Myller: Kuka sen määrittelee?] Eli kyllä jatkossakin pidetään siitä huoli, että esimerkiksi inventoidut kohteet pysyvät viihtyisinä ja kauniina katsella, mutta täytyy myös muistaa ihan maisemankäytön kohdaltakin, että niitä kauniita maisema-alueita, kulttuurimaisemia, ei olisi tullut ilman ihmistä. Tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] ajattelumaailma on ollut, edellisellä hallituskaudella, että niitä ihmisiä rangaistaan, jotka ovat maiseman tehneet.

15.28 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Edustaja Eestilä nosti esille hyvän asian: tämä on väärä paikka määritellä tämä poikkeama rakennusjärjestyksestä.

Edustaja Hoskonen sanoi, että tämä karsii turhia valituksia. Itse asiassa asiantuntijakuumien pohjalta tilanne on juuri päinvastainen. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kyllä, just näin!] Tämä lisää huonojen valitusten määrää, tämä kuormittaa oikeusasteita.

Mutta onhan tässä sinänsä hyviäkin asioita: on hyvä, että maaseutuelinkeinon liittyvää rakentamista helpotetaan, ja on hyvä, että lisärakentamista helpotetaan, ja saattaa olla joku muukin hyvä asia.

Kun valiokunnassa kysyin ministeriöiden edustajilta, onko kukaan sitä mieltä, että tämä vähentää laittomien rakentamispäätösten määrää, niin kukaan ei ollut sitä mieltä. Kun kysyin, onko joku sitä mieltä, että tämä vie meitä lähemmäs Pariisin sopimuksen päämääriä, kukaan ei ollut sitä mieltä. [Susanna Huovinen: Juuri niin!]

Tämä kaupan suuryksiköiden laadun poistaminen eli sen, että saisi määrittää, minkälaista kauppaa tulee, ei ole järkevää, kestävää yhteiskuntakehitystä, koska on eri asia, onko kauppa autokauppa, [Puhemies koputtaa] rautakauppa vai ruokakauppa. Sen lisäksi kokoyksikön poistaminen näivettää maaseutua, yksiselitteisesti.

15.29 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämä edustaja Kalmarin puheenvuoro oli oikein hyvä ja kertoi paljon siitä, mistä tässä on kysymys.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

Ymmärrän, että on erilaisia mielipiteitä, ja varmasti tässä on asioita, joista asiantuntijatkin voivat olla eri mieltä, mutta kaiken kaikkiaan se, että me vapautamme rakentamista ja li-särakentamista, on minusta järkevää ja myös se, että tässä tarkastellaan ely-keskuksen roo-lia.

Kun täällä edustaja Modig nosti esille, että pääkaupunkiseudulla tuotetaan 25 prosenttia bkt:stä, niin pitää muistaa, että pitää katsoa vähän laajempaa aluetta. Jos me katsomme koko Uuttamaata, joka on sen työssäkäyntialueena, ja vähän kauemmaksikin, niin itse asiassa Uudenmaan alueella se bkt per asukas on sama kuin koko Suomessa keskimäärin. Meillä on paljon semmoisia alueita — vaikkapa Meri-Lapin alue, missä itse asiassa asuu noin 60 000 asukasta ja tuotetaan 7 prosenttia koko valtakunnan bkt:stä — eli tätä ei pidä näin yksisilmäisesti katsoa, mutta tässä ei pidä myöskään asettaa vastakkain kaupunkeja ja maaseutua, [Silvia Modig: Ei niin!] vaan pitää lähteä siitä, että ihmiset saavat valita, missä he haluavat asua.

15.30 **Silvia Modig vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen edustaja Lohen kanssa aivan samaa mieltä siinä, että minä myös vastustan tätä vastakkainasettelua maa-seudun ja kaupungin välillä, joka yhä uudestaan keskustan toimesta tässä salissa nousee.

Haluan oikaista edustaja Torniaisen puheenvuoroa siitä, kun hän sanoi Helsingin kannattaneen kokonaisuutena tätä muutosta. Kuten Helsingin lausunnosta on kaikkien luetta-vissa, kaupan suuryksikön muutos nähdään Helsingin näkökulmasta riskinä ja haitallisena yhdyskuntarakenteelle, koska se rikkoo järkevän yhdyskuntarakenteen, näivettää keskus-tan ja lisää autoilun tarvetta. Ei kasvavaa kaupunkia voi rakentaa kasvavan yksityisautoi-lun varaan. Jos me näin teemme, silloin edustaja Kalmarin aiemmin esittämä dystopia to-teutuu. Kohta me emme mitään muuta tee kuin olemme kuin sillit purkissa ja hengitämme toistemme pakokaasuja.

Edustaja Hoskoselle haluan todeta, kun te puhuitte tästä minulle tuntemattomasta miljo-nääristä: teidän keskustalainen ministeri on juuri luonut kymmenen vuoden korkotuen, joka on lottovoitto näille miljonäärigryndereille, ja sen laskun maksaa tavallinen vuokra-lainen. Keskustalle kokonaisuudessaan haluan todeta: Maaseudun elinvoimaisuus ja se, että ihmiset voivat asua omilla paikkakunnillaan, koostuu varmasti monesta asiasta: onko siellä hyvät, laadukkaat palvelut saatavilla, [Puhemies koputtaa] onko opiskelupaikkoja. Toivottavasti kannatte tästä huolta myös muissa hallituksen esityksissä.

15.31 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maaseutua ja kaupunkiasutusta ei missään tapauksessa pidä asettaa vastakkain, vaan ne täydentävät toisiaan ja molempia tarvitaan. Se on tosiasia. [Välihuuto] — Se on tosiasia.

Täällä on useissa puheenvuoroissa nostettu esille maankäyttö- ja rakennuslain kokonais-uudistus. Se on todellakin tarpeen, me kaikki tiedämme sen, ja täytyy sanoa, että ympäris-tövaliokunta oli täysin yksimielinen myöskin tästä asiasta, ja me tiedämme, että ministeri Tiilikainen on jo omalta osaltaan viemässä asiaa eteenpäin, että maankäyttö- ja rakennus-lain kokonaisuudistus saadaan käyntiin. Se on pitkä prosessi, ja siksi on hyvä, että tämä hallituksen esitys menee nytten eteenpäin. Tämä sujuvoittaa rakentamista. Kyllä valiokun-takäsittelyssä tuli selkeästi esille, että asiantuntijat olivat kuitenkin sitä mieltä, että vaikka tarvitaan maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus, niin myöskin tämä parantaa ra-kentamista tulevaisuudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

15.33 **Mikko Alatalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämä ehdotus on hyvä, ja tässä on nimenomaan idea se, että rakentaminen on vapaampaa ja todellakin maaseudulle on helpompaa rakentaa maatilan lisärakennuksia ja kesämökkejä, mutta tähän koskettaa myös kaupungeissa tehtäviä kerrostalojen peruskorjauksia ja esteettömyshankkeita. Nyt tässä on tällainen mittakaavavirhe, että muutama prosenttihan on vain maaseudulle rakentamista ja suurin osa gryndaamisestahan tapahtuu täällä kaupungeissa, eli kun vapautetaan rakentamista maaseudulla, niin ei tämä nyt maailman ilmasto kaada, elikkä kyllä siellä ihan hyvää rakentamista varmasti tehdään ja ekologista. [Satu Hassi: Ne kauppakeskukset!] Kesämökin taikka loma-asunnon kun laittaa kuntoon, se on monessa tapauksessa ihan energiatehokas ja näin. Että ei siinä mitään suurta vaaraa siinä mielessä tule.

Hyvä, että lupa-asioissa siirrytään yhden luukun palvelumalliin. Se on myös loistava asia. Sitä paitsi, mitä tulee elyn tehtäviin, niin nehan jatkuvat maakunnissa, ja elyllä on paljon hyviäkin esityksiä. Muun muassa Tampereella, missä valtopoliitikot haluavat tuhota hienon Eteläpuiston ja rakentaa mustaa asfalttia ja betonilaatikoita sinne, elyhän on muistuttanut tämän tärkeän puiston [Puhemies koputtaa] historiallisista ja kulttuurisista arvoista. Siinä mielessä kyllä varmasti tulevaisuuden maakuntahallinnoillakin on merkitystä näissä asioissa.

15.34 **Susanna Huovinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puutun vielä tähän täällä keskustelussa esiin nousseeseen ely-keskusten rooliin ja siihen, että tämä esitys nyt käytännössä vie näitä edustaja Alatalonkin mainitsemia elyn mahdollisuuksia vaikuttaa käytännössä näihin asioihin. Kun täällä on niin hankalaa hallituspuolueitten edustajilla uskoa meitä opposition edustajia ja meidän huoliamme, niin minäpä nyt luen ihan suoran sitaatin yhdyskuntasuunnittelun professori Juho Rajaniemen lausunnosta. Hän sanoo: "Nämä ely-keskusten valitusoikeuden muutokset, joita hallitus esittää, ovat vastaus ongelmaan, jota ei ole olemassa." Näin hän kirjoittaa. Esimerkiksi kaavavalituksissa ely-keskusten osuus on vain 4 prosenttia, ja ely-keskusten valitukset menevät huomattavan usein, siis noin 80-prosenttisesti, läpi, eli ely-keskukset valittavat harvoin ja pääsääntöisesti sellaisista päätöksistä, joista valittaminen on ollut hallinto-oikeuksien mielestä perusteltua. Tämän mahdollisuuden ely-keskuksilta hallituksen esitys nyt vie.

15.35 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koskien kaupan suuryksiköiden sääntelyä keskustassa ja keskusta-alueiden ulkopuolella kiinnittäisin huomiota siihen, että Suomi on kuitenkin hyvin laaja maa ja meillä alueet ovat erilaisia. On pakko nostaa esiin kaakkoisen Suomen alue, missä rajakaupan merkitys on erittäin suuri ja jopa 4 000:kin neliometriä, joka nyt myymälälle sallitaan, on siinä mittakaavassa pieni. Olisi tietysti hienoa, että nämä erityisolosuhteet eri puolilla Suomea huomioitaisiin laajasti, jotta voitaisiin tilanteen mukaan rakentaa myös isompia yksiköitä.

On huomattava, että kun näitä suurempia yksiköitä mahdollisesti rakennetaan, niin ei-hän niitä yhteiskunnan varoilla tehdä vaan yleensä taustalla ovat sijoittajat, jotka omaa rahaa laittavat näihin kiinni ja tavallaan kantavat riskiä ja omalla rahallaan vastaavat siitä, kannattaako toiminta vai ei.

Totta kai on varmistettava myös se, että taajama-alueilla ja kaupunkilaisilla on mahdollisuudet käydä ostoksilla ilman ylenpalttista autoilua maaseudulla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

15.36 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asia on juuri näin kuin edustaja Kopra sanoi, että erityisolosuhteet eri paikoissa on huomioitava, ja se huomioiminen tapahtuu mielestäni parhaiten siten, että kunnille itselleen annetaan näissä asioissa päätösvaltaa. En nyt oikein ymmärrä opposition näkemyksiä siitä, että kunnat ikään kuin tahallaan kaavoittaisivat laittomia kaavoja tai veisivät tahallaan palveluita pois ihmisten luota. Mihin nämä väitteet oikein perustuvat? Ovatko mielestänne kuntien valtuutetut ja virkamiehet nyt sitten yksinkertaisia vai pahantahtoisia? Onko tämä se viesti, minkä te haluatte lähettää kuntavaaliehdokkaille tulevissa kuntavaaleissa, että heihin ei luoteta ja heidän osaamistaan, kompetenssiaan ja motiivejaan kyseenalaistetaan?

15.37 **Susanna Huovinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tätä väärinymmärryksen ilmapiiriä nyt halutaan tietoisesti tässä ylläpitää, niin totean vielä kerran, että esimerkiksi tästä kaupan suuryksikköasiasta, josta täällä on monta puheenvuoroa jo käyty, totesin jo aikaisemmin: Kuntaliiton lausunnossa vastustetaan tätä, koska tämä muutos nimenomaan vie kunnilta mahdollisuuksia tehdä niitä ratkaisuja, joita te täällä peräänkuulutat. Emme me ole täällä sanoneet, että kunnat eivät osaa tehdä päätöksiä, vaan me olemme vedonneet siihen, mitä Kuntaliitto — joka kai nyt edelleen edustaa kuntia — on todennut valiokunnan asiantuntijakuulemisessa. Näitä lappuja kannattaa lukea eikä esittää täällä näkemyksiä, jotka perustuvat puhtaalle uskomukselle jostakin.

15.38 **Jari Leppä kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tämä maankäyttö- ja rakennuslaki on hyvä ja tarpeellinen. Se myös tunnistaa sen, että meillä on erilaisia alueita, niillä on erilaisia tarpeita ja niillä on erilaisia vetovoimatekijöitä. Kaupungissa ne ovat ihan erilaisia kuin maaseudulla, ja molempia tarvitaan, molemmissa tarvitaan rakentamista. Molemmissa on ongelmia tällä hetkellä, ehkä vähän toisinpäin — ainakin jossakin määrin niin, että maaseudulla ei ainakaan liikaa rakenneta, vaan päinvastoin, aivan liian vähän. Me olemme kaikki olleet lukuisissa eri keskusteluissa tässäkin salissa sitä mieltä, että maaseudun elinvoimasta pitää pitää huolta. Rakentaminen on yksi kaikkein tärkeimpiä asioita, että siellä voi asua ja elää.

Uskon myöskin kuntien haluun järjestää palveluita — en siihen, että nyt tämä jollain tavalla heikentää sinne tulevien uusien asukkaiden palveluja, enkä myöskään siihen, että kesäasuntoja muutetaan vakituisiksi, enkä myöskään siihen, että me tuprutamme toisemme hengiltä, niin kuin taisi joku kollega tässä todeta. Teknologia edistyy, meidän liikkumismme muoto tulee aivan totaalaisesti muuttumaan seuraavien vuosikymmenien aikana.

Nyt me valmistaudumme tällä rakentamisella siihen, että joka puolella Suomea myöskin [Puhemies koputtaa] voi asua ja elää ja yrittää.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Rehn-Kivi, ja sen jälkeen puhujalistaan.

15.39 **Veronica Rehn-Kivi r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Tämän esityksen mukaan elyn toimivaltaa rajoitetaan ja poistetaan valitusoikeus muissa kuin valtakunnallisesti merkittävissä tai suojeluhankkeissa. Mielestäni on todella tärkeätä, että meillä on viranomaistaho, joka valvoo kuntien kaavoitustoimintaa ja myöskin sen lainmukaisuutta ja maakunnan tavoitteiden mukaisuutta. Valitettavasti kunnissa tehdään usein aika lyhytnäköisiä päätöksiä, kun on kiire saada joku toimija kuntaan, ja tämä ei auta siinä, mitä esimerkiksi isojen kauppakeskusten sijoittaminen keskusta-alueiden ulkopuolelle tulee ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

heuttamaan näille kylille. On tärkeätä, että meillä on tämä viranomaistaho, ja kun se nyt esityksen mukaan poistetaan elyiltä, niin tämä valvonta jää sitten muille toimijoille, esimerkiksi yksityishenkilöille. Mielestäni se ei ole oikein. [Susanna Huovinen: Ei olekaan!]

Puhemies Maria Lohela: Ja listalle.

15.40 Martti Mölsä ps: Arvoisa rouva puhemies! Todetaan nyt vielä kerran, että käsitteilyssä ovat maankäyttö- ja rakennuslain muutos ja ympäristövaliokunnan antama mietintö. Muutoksella toteutetaan hallitusohjelman kaavoituksen ja rakentamisen lupien sujuvoittamista koskevia toimenpiteitä. Muutosten tavoitteena on vähentää kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyvää säätelyä, lisätä rakentamismahdollisuuksia sekä edistää elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja toimivan kilpailun kehittymistä. Tähän väliin on hyvä todeta hallitusneuvotteluissa kolmessakin työryhmässä olleena, että neuvottelujen tulokset alkavat näkyä. Tulosta syntyy, Suomi nousee, kun maalla on toimiva hallitus. Toista oli viime kaudella.

Otan esiin nyt tässä tärkeimpiä kohtia. Esityksen mukaan yleiskaavan käyttöä rakennuslupan perusteena lisätään, samoin rakennuslupan erityisiä edellytyksiä suunnittelutarvealueella koskevia säännöksiä täsmennetään. Edellä esitettyyn viitaten valiokunta ehdottaa 137 §:n 2 momentin muuttamista siten, että siihen lisätään maa- ja metsätalouden harjoittamisen ohella viittaus sen liitännäiselinkeinoon. Liitännäiselinkeinolla tarkoitetaan maa- ja metsätalouden harjoittamisen ohella harjoitettavaa, siihen kiinteästi liittyvää sivuelinkeinoä, kuten maaseutumatkailuun, hevostalouteen tai kiertotalouteen liittyvää toimintaa. Lisäksi maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista joustavoitetaan.

Asemakaavoitusta helpotetaan ja joustavoitetaan. Asemakaavan hyväksyy yleensä kunnanvaltuusto. Valtuuston päätösvaltaa voidaan kuitenkin siirtää johtosäännössä kunnanhallitukselle tai lautakunnalle. Hallituksen esityksen 52 §:ssä tämä siirtomahdollisuus laajennetaan koskemaan myös vaikutukseltaan merkittäviä kaavoja. Valiokunta katsoo, että lähtökohtaisesti kuntien tulisi pyrkiä kaavoituksessa mahdollisimman suureen avoimuuteen. Myös kunnan mahdollisuuksia päättää rakennusjärjestyksessä vapaa-ajanasuntojen käyttötarkoituksen muutosmahdollisuuksista lisätään — eli vapaa-ajanasuinrakennusten käyttötarkoituksen muuttamisesta pysyvään asumiseen. Samoin voidaan muuttaa rakennusjärjestystä.

Aurinkopaneelien ja -keräimien osalta toimenpidelupa tarvitaan lähtökohtaisesti vain silloin, kun kyse on kaupunkikuvaan tai ympäristöön merkittävästi vaikuttavan aurinkopaneelin tai -keräimen asentamisesta tai rakentamisesta. Vastaavasti maalämpökaivojen poraamisen siirtäminen ilmoitusmenettelyyn olisi suositeltavaa kaikilla alueilla, joilla toimenpidelupa ei tuota mitään lisäarvoa.

Arvoisa puhemies! Vähittäiskauppaa koskevan säätelyn osalta hallitus on esityksessään ehdottanut vähittäiskaupan suuryksikön kokorajan nostamista 2 000:sta 4 000 kerrosneliometriin. Maakuntakaavassa vähittäiskaupan enimmäismitoitus pitää jatkossa osoittaa vain keskusta-alueen ulkopuolelle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kuntien aluekäytön suunnittelu- ja rakennustoimen järjestämistä koskeva ohjaustehtävä ehdotetaan poistettavaksi ja valitusoikeus rajattavaksi vaikutuksiltaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin asioihin. Kaavoitusta koskevien viranomaisneuvottelujen määrää vähennettäisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

Ympäristövaliokunta pitää muutosehdotuksia oikeansuuntaisina ja kannatettavina opposition valituksista huolimatta. Pääosa ehdotuksista on suhteellisen vähäisiä vaikutuksiltaan, mutta yhdessä ne kuitenkin toteuttavat tavoitetta lupamenettelyjen sujuvoittamisesta. Vähittäiskaupan suuryksikköjä koskevilla muutosehdotuksilla todetaan olevan selkeästi suurempi vaikutus. Hallituksen esityksen tavoitteena on, että ely-keskuksen rooli muuttuu ja painottuu valtakunnallisesti merkittäviin asioihin. Ne eivät jatkossa enää ohjaa kuntien alueidenkäyttöä ja rakennustoimen järjestämistä, kun lain 80 §:ssä ehdotetaan poistettavaksi ohjaustoimivalta.

Tämä puheenvuoro oli helppo pitää, omatunto ei kolkuttanut. Ehkä oppositiolla saattaa kolkuttaa. [Välihuutoja vasemmalta]

15.45 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Meillä oli valiokunnassa tämän asian käsittelyn yhteydessä hyvin värikästä ja mielenkiintoista keskustelua. Nyt kun siellä olen kuullut asiantuntijat ja nyt kun tässä salissa olen kuullut tämän keskustelun, olen entistä enemmän vakuuttunut siitä, että oli erittäin hyvä, että tämä kyseisenlainen lakimuutos tehtiin — se oli todella tarpeellinen, ja siitä tuli ajan hengen mukaisesti oikeanlainen. Kyse on ennen kaikkea byrokratian purkamisesta, toimintojen sujuvoittamisesta ja hallitusohjelman mukaisten ratkaisujen tekemisestä.

Ensimmäinen asia, kun puhuttiin byrokratian purkamisesta, on maisematyölupa-asia. Aikaisemmin maisematyölupa on voitu määritellä yleiskaava-alueella myöskin M-alkuisille alueille. Mutta mitä tämä maisematyölupa M-alkuisille alueille on tarkoittanut? Asiantuntijoitten mukaan ensimmäistäkään kielteistä ratkaisua ei ole maisematyöluvulle tullut näillä M-alkuisilla alueille. Eli joka ikinen lupahakemus on käsitelty myönteisesti. Lupahakemus on maksanut kunnittain 100—1 000 euroa. Se on aiheuttanut valtavan määrän byrokratiaa, turhaa toimintaa — siitä on nytten päästy onneksi tämän avulla pois.

Lisäksi tämä maisematyölupa on asettanut ihmisille ylimääräistä luuloa ja kuvitelmaa, että sillä olisi ollut merkitystä. Nyt kun tässä laissa selvästi sanotaan, että näille M-alkuisille alueille ei maisematyölupa-asiaa tarvita, niin tässä toimitaan niin, että jo kaavantekovaiheessa huomioidaan nämä alueet, joihin kohdistuu erityisiä toiveita, niin että jos on esimerkiksi tavoite, ettei siellä avohakkuita tehdä, niin se kirjataan jo silloin kaavantekovaiheessa. Lisäksi meillä on olemassa uusi metsälaki, jossa on selvästi sanottu monia asioita, ja se kyllä auttaa hyvinkin paljon maisema-alueitten hoitamisessa.

Sitten muita asioita. Tämä toinen kohta, "Rakennusluvan erityiset edellytykset suunnittelutarvealueella": tästä pykälästä minä olen erittäin tyytyväinen, sillä olen ollut puheissa useammankin henkilön kanssa eri puolilta Suomea, jotka ovat tuskastelleet tämän asian kohdalla, kun suunnittelutarvealueelle ei ole joillakin alueille saanut rakentaa juuri mitään. Nyt onneksi tähän lakiin saatiin se, että "saa rakentaa jo olevaan asuntoon tai maatalaan kuuluvan talousrakennuksen sekä jo olevaan maaseutuyritykseen kuuluvan maa- ja metsätalouden tai sen liitännäiselinkeinon harjoittamista varten tarpeellisen rakennuksen". Tämä teksti on todella tarpeellinen, tämä auttaa maaseudun monimuotoista yritystoimintaa. Siitä olen myöskin valiokunnan jäsenille erittäin kiitollinen, että me saimme laajennettua tämän pykälän myöskin sellaiseksi, että se mahdollistaa monipuolisen yrittämisen.

Sitten tästä elyn valitusoikeusasiasta. Minusta on todella hyvä, että tämä rajaaminen tehtiin hallituksen esityksen ja meidän valiokuntamme päätöksen mukaisesti. Tässä on paljon käyty keskustelua siitä, miten elyn valitusoikeusosastolle käy. Nyt käsitykseni mukaan toimitaan niin, että jatkossa keskitytään enemmän sen varsinaisen päätöksen tekemiseen ker-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

ralla kunnolla sekä kuntatasolla tehdään päätökset huolellisesti loppuun asti, ja kun tiedetään, että siellä ei ole takaporttina sitä, että elyiltä voi saada kielteisen päätöksen, niin myöskään kunnissa ei voida käyttää tätä väärin. Toinen on se, että elyn rooli on nyt, niin kauan kun ely vielä on olemassa, enemmänkin keskusteleva. Elikkä keskustellen käytetään voimavarat yhdessä, niin että saadaan kerralla kunnollinen ratkaisu ja päätös.

Tämä koko uudistushan on askel kohti maakuntahallintouudistustasialaa. On kysytty, tarvitaanko ja onko järkevää tehdä tätä päätöstä tässä vaiheessa. Mielestäni oli ehdottomasti hyvä, että se tehdään nytten, koska tässä maakuntahallintokokonaisuudessa on paljon asioita tulossa vielä eteenpäin. Että on kuitenkin selvästi hyväksytty asia tälle kokonaisuudelle olemassa.

Sitten vielä muutaman asian sanon vapaa-ajanasunnon muuttamisesta vakituiseksi asunnoksi. Tässä me emme välttämättä onnistuneet ihan niin hyvin kuin oli tavoitteena ja tarkoituksena, mutta askel tämänkin on kuitenkin eteenpäin, että pikkusen saimme helpotettua tätä asiaa. Vapaa-ajan asumisen osalta tavoitteena on ollut myöskin se, että jatkossa vapaa-ajanasujat voitaisiin enempi saada veronmaksajiksi kuntaan elikkä näille tulisi tämmöinen kaksoiskuntalaisuus. Miten tämä jatkossa saadaan tehtyä? Toivottavasti saamme maankäyttö- ja rakennuslakia ja verotuslakiuudistuksia kehitettyä sillä tavalla, että myöskin loma-asunnossa asuvat maksaisivat esimerkiksi osalta vuotta verot siihen kuntaan, missä asuvat todellisuudessa sillä hetkellä.

15.51 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! On ollut hyvä kuulla näitä puheenvuoroja, erityisesti valiokunnassa istuvien ihmisten puheenvuoroja ja eri näkemyksiä tästä. En ehkä ole paras asiantuntija lausumaan tästä, mutta on tullut istuttua tuolla Espoossa kuitenkin 14 vuotta valtuustossa, jossa näitä kaavoja todella paljon käsitellään ja jossa pohditaan sitä, miten tätä kaavoitusmenetelmää voitaisiin kehittää ja parantaa.

En varmaan ole hirveän väärässä, jos totean, että ennen viime eduskuntavaaleja lähes kaikki ehdokkaat nostivat erilaisissa vaalikoneissa erityiseksi muutostarpeeksi kaavoituksen sujuvoittamisen, ja toinen asia oli valittamisoikeuden tarkastelu, jotta nämä valitukset vähenisivät. Tämä tuntui olevan sellainen yhteinen tahtotila siellä. Sen takia ehkä pikkasen ihmetyttää ja mietityttää se, että on niin kova vastustus tälle esitykselle, joka nyt on tuotu. Pidän itse hyvänä sitä, että tämä on tuotu, vaikka tämä olisi voitu tuoda jossain laajemmassa kokonaisuudessa ehkä vieläkin parempana ja toimivampana. Nostan muutaman asian tässä esille.

Tämä kaavoituksen sujuvoittaminen on kokonaisuudessaan hyvä tavoite. Tässä tavoitellaan asemakaavoituksen helpottamista erityisesti vaiheittaisen asemakaavan kautta, jossa voidaan selkeästi — kun nähdään, että joku alue asemakaavassa on semmoinen riitaherkkä alue — siinä suunnittelussa rajata se ulkopuolelle ja tuoda ne osat sitä asemakaavan muutostarvetta päätökseen, joissa se yksimielisyys siellä valtuustossa helpommin syntyisi ja niitä valituksia ei tulisi. Minusta tämä on hyvä muutos, koska se järkevöittää sitä kaavoituksen tekemistä. Espoossa, ihan näin kurioositeettina, ei ole ollenkaan harvinaista, että yhden kaavan läpivieminen siihen, että se rakentaminen lopulta alkaa, saattaa viedä viisi vuotta helposti. Kyllä se on kohtuutonta kaikille, jotka haluavat rakentaa ja olla investoimassa varsinkin kasvaviin kaupunkeihin.

Sitten käyttötarkoitusten muutosmahdollisuuksia lisätään. Myös se on tervetullut muutos. Maisematyöluvan soveltamisalaa rajataan, siihen tulee helpotuksia. Joskus on aivan käsittämättömiä näkemyseroja, jotka sitten viedään niin korkeisiin oikeusistuimiin kuin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

mahdollista, ja sillä tavalla 1,5—2 vuotta viivytetään jonkun muuten täysin selvän ja hyvän kaavan toteutumista.

Viranomaisneuvotteluja vähennetään. Tämäkin on ihan erinomainen muutos. Valitettavasti kotikaupunkini Espoo on huono esimerkki kaavoituksesta verrattuna esimerkiksi Vantaaseen ja Helsinkiin, joissa kaavoitus on paljon inhimillisempää ja joustavampaa. Eräs ystäväni osti talon, jossa oli kylpyhuone ilman mitään lupia muutettu asuinhuoneeksi, kun sitä ei enää tarvittu. Ostaja oli rehellistä tyyppiä oleva henkilö ja meni ja haki sitten rakennusluvan tälle muutokselle, jossa lähinnä palautettiin oikeaan käyttöön tämä kylpyhuone. Espoo edellytti häneltä rakennustapaselostusta, arkkitehtipiirustuksia ja niin edelleen, ja lasku oli 5 000 euroa. On kyllä hyvä, että näihin asioihin tässä tuodaan jotain tolkkua.

Kaiken kaikkiaan tämä lisää kunnan harkintavaltaa kaavoituksen periaatteita luotaessa, ja siihen tämä tuo hyvän mahdollisuuden. Heikkoutena tässä esityksessä tosiaan näen tämän suuryksikkökaupan nostamisen 2 000 neliöstä 4 000 neliöön ja ylipäätään sen prosessin, mihin näitä suuryksiköitä sijoitetaan ja minkälaisia ne ovat. Ikään kuin sen vallan vieminen enemmän pois siltä valtuustolta — vaikka pelkästään sinne kunnanhallitukseen — on minusta huono muutos tässä. Muuten pidän tätä hyvin tervetulleena, ja varmaan tämäkin tästä sitten vuosien saatossa vielä paranee. — Kiitoksia.

15.56 Thomas Blomqvist r: Värderade fru talman, arvoisa puhemies! Som helhet välkomnar jag regeringens strävan att förenkla, tydligare göra regleringen i anslutning till planläggning och byggande. Det är bra att förhållandet till det grundlagsenliga ansvaret för miljön, och samtidigt egendomsskyddet och frågor kring det kommunala självstyret har beaktats — tycker jag — i den här lagstiftningen, och också förbättrats. En gynsam landsbygdsutveckling har positiva följder för miljön, för lantbruket som näring och för hela landsbygden. Jag stöder alltså en ökad kommunal bestämmanderätt i styrningen av områdesanvändningen och den begränsning som det här innehåller för ntm-centralens besväringsrätt. Det stärker kommunens och den lokala demokratins möjligheter att påverka samhällsutvecklingen. Jag tycker att också de förändringar som gäller skogsbruket är välmotiverade. Till exempel det som är innehållet här, att slopa kravet på tillstånd för miljöåtgärder, är motiverat och välkommet.

Jag är glad över att regeringen i den här frågan valt att decentralisera beslutsfattandet, när man annars i många andra frågor valt att centralisera. Bra så här, besluten ska fattas nära människan, ute i kommunerna.

Arvoisa puhemies! Tähän liittyen on hyvä todeta, että maatalous on ahdingossa ja joka päivä suomalaisia tiloja lopettaa toimintansa kokonaan. Sen takia on äärimmäisen tärkeää, että maaseudulle ja maaseutuelinkeinoille tarjotaan mahdollisuuksia kehittyä. Kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyy aika paljon sellaista byrokratiaa, joka estää tai ainakin hidastaa alueiden kehittymistä. Normien purku on siis minusta hyvä asia. Tämän lakiehdotuksen tarkoitus on vähentää kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyvää sääntelyä keventämällä ja selkeyttämällä kaavoitusta ja rakentamista koskevia säännöksiä sekä lisätä rakentamismahdollisuuksia.

Kokonaisuutena siis kannatan tätä pyrkimystä ja näen tämän ehdotuksen, mikä meillä on käsittelyssä, niin, että siihen sisältyvät pyrkimykset ovat myönteisiä sekä kaavoitusprosessien sujuvoittamiseksi että alueiden kehittämisen esteiden purkamiseksi. Esitys sisältää muutosehdotuksia, joiden tavoitteena on juuri sujuvoittaa ja vähentää kaavoitukseen ja ra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

kentamiseen liittyvää sääntelyä, ja se on hyvä asia. Minusta myös se, että kuntien itsemääräämisoikeutta lisätään ja se vahvistuu, on hyvä asia. Päätökset pitää tehdä lähellä ihmistä ja demokraattisesti.

Tässä on tietysti myös yksityiskohtia, esimerkkinä tämä suuryksikkökauppa, joka minun mielestäni olisi voinut saada toisenlaisen muotoilun. Mutta kokonaisuutena pidän näitä muutosehdotuksia oikeansuuntaisia ja kannatettavina. — Kiitos.

16.00 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys, tämä uudistus, tuo menettelyllisiä ja sisällöllisiä helpotuksia maankäytön suunnitteluun Suomessa. Helpotukset nopeuttavat kaavaprosesseja ja edistävät asuntorakentamista koko Suomessa, niin kaupungeissa kuin myöskin maaseudulla. Se on hyvä asia.

Muun muassa vapaa-ajanasuntojen käyttötarkoituksen muuttaminen pysyvään asumiseen helpottuu, ja se on tämän jälkeen kuntien ja kuntapäätäjien päätettävissä. Hyvä asia on myöskin se, että aurinkopaneelien ja -keräimien asentaminen ja rakentaminen helpottuu. Tietysti kulttuurihistoriallisesti merkittävät alueet ja rakennukset tulee ottaa hyvin huomioon.

Lähes turhaa byrokraattista maisematyölupamenettelyä muutetaan olennaisesti. Itse pidän sitä erittäin hyvänä, ja on hyvä myöskin se, että valiokunta omassa mietinnössään kirjasi myöskin, mitä ovat vähäiset toimenpiteet esimerkiksi metsähakkuissa. Siellä todetaan, että "vähäisillä toimenpiteillä tarkoitetaan esimerkiksi taimikon hoitotoimenpiteitä, kasvatushakkuita sekä myrsky- ja hyönteistuhojen korjaamista" elikkä ylipäänsä toimenpiteitä, joiden maisemalliset vaikutukset jäävät vähäisiksi. Tämä "vähäiset toimenpiteet" on aiheuttanut paljon keskustelua nimenomaan siitä, mitä ne tarkoittavat silloin, kun kunnissa tehdään yleiskaavoja.

Kaiken kaikkiaan hallituksen esitys on omasta mielestäni hyvä, ja kun täällä on jo aikaisemmin otettu tämä maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus, niin itse vilpittömästi toivon, että sitä hanketta hallitus vie myöskin määrätietoisesti eteenpäin ja se toteutetaan. Tiedän, että se on pitkä prosessi: edellinen kokonaisuudistus taisi viedä 9 vuotta, mutta uskon, että nyt toteutettava kokonaisuudistus voidaan viedä nopeammin.

16.02 Susanna Huovinen sd: Arvoisa herra puhemies! Tässä on käyty jo keskustelua tästä esityksestä ja valiokunnan mietinnöstä. Itse toteaisin kuitenkin, että nyt norminpurkua ja lupa-asioiden sujuvoittamista, jolle on varmasti laaja tuki myös täällä eduskunnassa, tehdään kyllä tässä esityksessä aika kyseenalaisin keinoin ja valitettavasti lapsi menee tässä, ainakin muutamissa kohdissa, pesuveiden mukana.

Niin kuin tässä juuri edellinen puhuja totesi, maankäyttö- ja rakennuslaki todellakin tarvitsisi tällaisen jatkuvan osauudistusten sarjan sijaan kokonaisuudistusta, koska tämä 20 vuotta vanha laki ei kyllä vastaa nykypäivän alueidenkäytön suunnittelun tarpeita. Tässä on lukuisia ongelmia, keskeisimpinä ehkä kaavojen liian pitkät valmistumisajat, kaavaprosessien jäykkyys, joustamattomuus ja myös kytkökset asuntotuotantoon, jotka ovat, niin kuin ymmärrämme täällä, hyvin merkittäviä.

Puhemies! Puutun tässä vain kahteen keskeisimpään ongelmakohtaan eli tähän ely-keskusten valitusoikeuden poistamiseen ja sitten tähän vähittäiskauppakysymykseen.

Niin kuin täällä jo totesin, meille on valiokunnassa vakuuttavalta taholta esitetty — yhdyskuntasuunnittelun professori Juho Rajaniemi esittänyt — että nimenomaan tämä ely-keskusten valitusoikeuden rajaaminen on asia, jossa on kyse muutoksesta, joka on vastaus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

ongelmaan, jota ei ole olemassakaan. Esimerkiksi näissä kaavavalituksissa ely-keskusten osuus on vain noin 4 prosenttia, siis 4 prosenttia. Kun täällä hirviteltiin tätä valitusten määrää, niin voisi siis sanoa, että nämä ely-keskukset, joilta nyt viedään tämä valitusoikeus, eivät ole tämän ongelman ydin ja siksi tämä ratkaisu, mikä tässä esitetään, on väärä tähän asiaan. Ely-keskusten valitukset ovat myös, niin kuin todettiin, menneet huomattavan usein läpi. Ely-keskukset siis valittavat vain harvoin ja pääsääntöisesti päätöksistä, joista valittaminen on hallinto-oikeuksien mielestä ollutkin perusteltua. No, täällä on keskustelun kuluessa tästä asiasta todettu, että jatkossa elyn rooli olisi mieluumminkin tämmöinen keskusteleva, mutta meille ei ole kyllä käynyt selville, kuka sitten jatkossa hoitaa tätä nyt ely-keskuksilla olevaa merkittävää tehtävää, kun kerran hallinto-oikeudetkin ovat katsooneet, että nämä ely-keskusten valitukset ovat olleet aivan perusteltuja. Eli kuka jatkossa tekee tätä työtä? Vastaus ilmeisesti on, että tämä jää jatkossa kuntalaisten ja erilaisten järjestöjen varaan. Tällaista valtion laillisuusvalvonnan siirtoa ei voida katsoa kannatettavaksi. Lisäksi tähän liittyy kysymys siitä, että kun ely-keskuksilla on ollut mahdollisuus kuitenkin arvioida sitä, millä tavalla taloudellisten tekijöiden ja ympäristön välillä tasapainotellaan, mitä ely-keskuksissa tehdään, ja sitä on perustellusti tehty hyvin harkiten, niin kenelle jää tämä jatkossa. Pelkään, että alueelliset erot ja oikeudelliset tulkinnat tulevat vain lisääntymään ja vaikeuttamaankin osaltaan sitten tätä kokonaistyötä, jossa yhtenä osana tätä kokonaisuutta on nyt ollut keinovalikossa tämä ely-keskusten mahdollisuus puuttua räikeimpiin tapauksiin.

Puhemies! Sitten totean vielä vähittäiskaupan osalta todellakin sen, että kun täällä mielestäni sisäisesti ristiriitaisesti tästä samasta MRL:n muutoksesta puhuttaessa osa edustajista kovasti vaati tätä kuntien mahdollisuuksien lisäämistä, niin tässä asiassa kunnilta viedään vaikutusmahdollisuuksia. Ja niin kuin totesin jo aiemmin, Kuntaliitto siis vastustaa tämän 71 e §:n kumoamista, koska kunnat ovat nyt tämän voimassa olevan säännöksen mukaan voineet antaa kaavamääräyksiä vähittäiskaupan laadusta ja koosta, silloin kun se kaupan palvelujen saatavuuden kannalta on ollut tarpeen — tämäkin on hyvä muistaa: ei missä tahansa asiassa, vaan silloin kun se on kaupan saatavuuden kannalta ollut tarpeen — ja tämä on tehty paikallisesti kunnan maankäytön ohjaustarpeen mukaan ja nyt tämä ei ole enää jatkossa sitten mahdollista. Kuntaliitto aivan oikein mielestäni toteaa: "Tämä muutos heikentää kuntien mahdollisuutta ohjata tarvittaessa kaupallisten palveluiden sijoittumista yhdyskuntarakenteessa muun muassa suhteessa asumiseen ja liikenneyhteyksiin. Palveluverkon ja liikenteen suunnittelun edellytysten heikentyminen vähentää yhdyskuntien kehittämisen hallittavuutta ja voi aiheuttaa merkittäviä taloudellisia vaikutuksia kunnille, muun muassa ennakoimattomia liikenneverkon kehittämistarpeita ajatellen." Olisin tietenkin toivonut, että kun näin painava sana Kuntaliitolta tulee, niin tätä olisi harkittu hieman pidempään, koska kaikki tiedämme, että meillä on melkoiset ilmastohaasteet sylissä ja tällä on valitettavasti kielteinen vaikutus myös näihin asioihin.

16.08 **Jukka Kopra kok:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva esitys maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi on kannatettava. Erityisesti Kaakkois-Suomen alueella on rajakauppa kärsinyt pitkään vähittäiskauppojen kauppakokoon liittyvistä rajoituksista. Nyt esityksessä kaupan suuryksiköiden sääntely kevenee merkittävästi muun muassa siten, että vähittäiskaupan suuryksikön kokoraja nostetaan 2 000 neliöstä 4 000 kerrosneliometriin. Tämä on hyvä muutos, mutta on todettava, ettei se 4 000 kerrosneliometriä kovinkaan paljoa ole vaan vastaa kooltaan keskikokoista supermarketia. On tärkeää, että sääntelyä ke-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

vennetään tältä osin, ja sitä voitaisiin keventää vieläkin enemmän. En tarkoita, että maaseudulle tulisi rakentaa kauppakeskuksia joka paikkaan, mutta se tulisi kätevämmän sallia siellä, missä tarve ja asiakaspotentiaali ovat ilmeisiä. Erityisesti Kaakkois-Suomessa, jossa rajakaupan kasvun mahdollisuudet ovat suuret, tulisi voida vieläkin vapaammin rakentaa mahdollisuuksia kaupankäynnin kehittymiselle. Nykysäännöstö ei ole tässä suhteessa ollut hyvä kaupankäynnin kehittymisen kannalta.

Ely-keskusten roolin muuttaminen konsultoivaksi on tervetullut muutos. Kun kunnan alueidenkäytön suunnittelua ja rakennustoimen järjestämistä koskeva ohjaustehtävä poistetaan, on odotettavissa, että hankkeiden laatu paranee ja aikataulut kehittämishankkeilla nopeutuvat. Aikomus rajata ely-keskusten valvontavaltaa ja valitusoikeutta siten, että ne valvovat kuntien alueidenkäyttöä ja rakentamista vain, jos ratkaisun vaikutukset ovat valtakunnallisia tai maakunnallisesti merkittäviä, on oikea. Valitusoikeuden rajaaminen jää mitä ilmeisimmin hyvin lyhyen ajan voimassa olevaksi sääntelyksi, sillä ely-keskukset lakannevat maakuntauudistuksen myötä. Tämä vähentää muutoksen käytännön merkitystä.

Yleiskaavan käytön laajentaminen on positiivista kehitystä. Rakentaminen haja-asutusalueilla helpottuu, kun yleiskaavan perusteella voidaan rakentaa ilman erillistä suunnittelutarveratkaisua myös sellaisissa kylissä, joissa on merkittävää rakentamispainetta. Voimassa oleva sääntely on johtanut siihen, että yleiskaavaa ei ole voitu käyttää rakentamisen suoraan ohjaamiseen sellaisilla kaupunkiseutuuihin kuuluvilla asemakaavan ulkopuolisilla alueilla, joille ei kannata tai ole tarkoituksenmukaista laatia asemakaavaa. Tervetullut on myös muutos, jonka myötä vapaa-ajanasunnot voidaan helpommin muuttaa pysyvään asumiseen. Jatkossa kunta voisi osoittaa rakennusjärjestyksessään sellaiset kaavoittamattomat alueet, joilla vapaa-ajanasunto voidaan muuttaa pysyvään asuinkäyttöön ilman, että tarvitaan poikkeamispäätöstä tai suunnittelutarveratkaisua. Tämä on oikea suunta.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan nyt puheena oleva maankäyttö- ja rakennuslain muutos on oikeansuuntainen ja kannatettava.

16.11 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Olen erittäin tyytyväinen siitä, että tämä maankäyttö- ja rakennuslain uudistaminen on edennyt päätösvaiheeseen ja saadaan voimaan huhtikuun alussa. Pidän hyvänä, että yleiskaavan käyttömahdollisuutta rakennuslupan perusteena lisätään ja tarvittaessa suunnittelutarveratkaisut voidaan tehdä jatkossa myös alueellisina. Tämä mahdollistaa nykyistä suunnitelmallisemman rakentamisen alueilla, joilla rakentamispaine ei ole niin merkittävää, jotta aluetta asemakaavoitettaisiin. Tämä kirjaus siis antaa mahdollisuuksia myös tietynlaiselle kyläkaavoitukselle eli suunnitelmalliselle mutta huomattavasti nykyistä vapaammalle rakentamiselle haja-asutusalueille. Tämä toki asettaa paineita yleiskaavoituksen kehittämiseen nykyistä vuorovaikutteisemmaksi prosessiksi, jotta turhilta valituksilta kaavoitusprosessissa vältytään, mutta jotta tämä toteutuu, kussakin kunnassa ja kaupungissa pitää myös voimassa olevan rakennusjärjestyksen tukea edellä mainitun kaltaista kehitystä. Esimerkiksi kotikunnassani teimme jo viime syksynä päätöksen koko kunnan kattavan yleiskaavan laatimisesta. Tämä oli hyvä päätös, mutta nyt tätä hyvää päätöstä yritetään vesittää rakennusjärjestyksen muutoksella, jolla koko kunta myös määriteltäisiin suunnittelutarvealueeksi, mikä todellakaan ei ole tarkoituksenmukaista.

Arvoisa puhemies! Kerroin tämän valitettavan esimerkin siksi, että kun näillä useilla muutoksilla kuntien valtaa rakentamisen ja kaavoituksen asioissa lisätään, päätösvaltaa tuodaan lähemmäs niitä, joita päätökset koskevat, niin nyt jos koskaan on entistäkin tär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

keämpää se, millaisia luottamushenkilöitä paikallisessa päätöksenteossa on mukana, jotta nämäkin hyvät lakimuutokset saadaan hyödynnettyä.

16.13 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Tässä maankäyttö- ja rakennuslain muutosesityksessä on kyse isosta joukosta hyvin erimittaisia esityksiä. Ei ole mitään ongelmaa hyväksyä tällaista pienimuotoista lisärakentamista maaseudulla, mutta ongelman muodostaa se, että sitä ei ole juurikaan määritelty, mitä se pienimuotoinen rakentaminen on. Joka tapauksessa se ei ole ongelma, jos se pysyy pienimittaisena, ei myöskään se, että kesämökkejä muutetaan vakituiksi asunnoiksi — siitä päättää kunta, ja kunta vastaa kustannuksista, jos niitä aiheutuu — ei myöskään se, että aurinkopaneeleja saadaan helpommin laitettua katoille. Kaikki nämä ovat ihan järkeviä muutoksia.

Mutta tämä laki pitää sisällään myös todella isoja muutoksia, joista kyllä pidän erittäin hankalana yleiskaavan käyttöä rakennusluvan perusteena erityisesti silloin, jos sitä käytetään ja kun sitä käytetään sellaisilla kasvavilla kaupunkialueilla, joilla on erityistä rakentamispainetta. Kuitenkin asemakaavalla kyetään ottamaan paremmin huomioon asumiseen, asumisviihtyvyyteen liittyvät erilaiset tarpeet, myöskin se, miten palveluja sijoitetaan tällaiselle kasvavalle alueelle. Eli yleiskaava ei toimi sellaisena välineenä, jolla kyetään erilaisia, ehkä ongelmatilanteitakin yhteensovittamaan ja ratkaisemaan asukkaiden parhaaksi.

Erittäin iso ongelma on ely-keskusten valvontatehtävien muuttaminen. Noissa lain perusteluissahan sanotaan selkeästi, että kuntien kaavoituksen laillisuusvalvonta jää järjestöjen ja kansalaisten tehtäväksi. On hyvin erilaisia kuntia ja hyvin erilaisia resursseja kansalaisilla ja järjestöillä tehdä tätä työtä, eikä missään oikeusvaltiossa ole tällaista toimenpiddettä esitetty. Kyllä hallinnolla pitää olla myös toimiva laillisuusvalvonta. Täällä on jo monta kertaa sanottu, että elyt ovat tehneet valituksia vain silloin, kun ne ovat osoittautuneet tarpeellisiksi. Noin 4 prosenttia valituksista on ely-keskusten tekemiä, ja niistä noin 90 prosenttia on menestynyt, eli tämä on ollut tärkeä reitti saada asianmukaista ja oikeudenmukaista kaavoitusta aikaiseksi. Vielä on sitten se, että mehän emme todellakaan tiedä, miten näitä asioita tulevassa maakuntauudistuksessa ratkaistaan, ja sen vuoksi tämä kokonaisuus olisi ollut järkevä jättää tuon uudistuksen yhteydessä tehtäväksi.

Täällä on paljon puhuttu sujuvoittamisesta ja byrokratian purkamisesta. Nyt tuossa lakiehdotuksessa, joka on täällä käsittelyssä, sanotaan, että ely voi tulevaisuudessakin valittaa sellaisista kaavoista, joilla on valtakunnallista merkitystä, mutta sitäkään ei ole määritelty millään tavalla, miten tämä valtakunnallisuus tulkitaan. Tämä on jo ensimmäinen vaihe, jossa sitten näitä oikeusasteita tarvitaan.

Täällä on paljon puhuttu myöskin kaupan suuryksiköitten sijoittamisesta. Tämähän on semmoinen asia, mistä monissa vaaleissa on ollut paljon puhetta, siinä on annettu lupauksia sinne ja lupauksia tänne, ja ehkäpä niitä lupauksia on myöskin vaadittu. Saattaa olla, ja itse ajattelen näin, että tämä muutos tulee siinä mielessä myöhässä, että kansalaisten ostokäyttäytyminen on sen verran muuttunut esimerkiksi digitaalisuuden ja verkkokaupan seurauksena, että välttämättä tällaisiin suuryksiköihin ei enää kuluttajilla ole tarvetta hakeutua niin suuressa määrin kuin arvioidaan. Vielä suurempi ongelma lyhyellä tähtäimellä, jos tätä mahdollisuutta lähdetään noudattamaan, on se, että se vie jostakin palveluja, ja se vie nimenomaan maaseudulta, haja-asutusalueelta, ja sitten vähentää siellä asuvien ihmisten mahdollisuutta saada lähipalveluja. Tämä on sellainen asia, mikä varmasti kannattaisi myöskin hallituspuolueitten kansanedustajien, jotka puhuvat maaseudun puolesta, ottaa huomioon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

16.19 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! On mukava havaita, että tämä tärkeä ja odotettu esitys on käsitelty valiokunnassa ytimeltään säilyneenä.

Esitys on odotettu ja helpottaa monia asioita. Perussuomalaisille on tärkeää, että yritysten toimintaedellytykset paranevat. Se tuo suoraan työpaikkoja, ja rakentaminen vauhdittuu, ja ennen kaikkea kunnat voivat itse päättää paremmin asioistaan ja kehittää omia toimintojaan. Esimerkiksi kun äsken mainittiin, että jos suuryksiköille ei ole tarvetta, niin eihän niitä enää kaavoiteta kunnan toimesta, tai jos tarvitaan, niin kaavoitetaan. Kaavoitus on jatkossa entistä keskeisempi osa kunnille jäävää tehtäväkenttää maakuntaudistuksen myötä.

Myöskin olennainen tehtäväkenttä kunnilla on elinkeinoelämän elinvoiman tukeminen ja mahdollistaminen, ja se tehdään osittain kaavoittamisen kautta. Ei ole suuri yllätys, että jälleen kerran sosiaalidemokraatit ja vasemmisto ovat tehneet vastalauseen esitykseen, joka lisäisi yritysten elinvoimaa ja maaseudun elinvoimaa ja antaisi kunnille mahdollisuuden kehittää omaa aluettaan. Tällainen ei-puolue-toiminta on yhteiskunnan suuri jarruvoima: kaikki yritetään vesittää vaatimalla kokonaisselvityksiä. Ei saa sammuttaa väärin — tämä on kai opposition keskeinen periaate. Kaikki lykättäisiin maakuntaudistuksen jälkeen, maakuntaudistuksen, jota osa oppositiosta kuulostaa vastustavan.

Vihreiden vastalause on ideologinen pohjaltaan. Kyse on pohjimmiltaan siitä, että halutaisiin keskittää päätösvalta virastoihin ja että siellä asuisi suurempi viisaus kuin paikallistasolla. Erikoiseksi tämän tekee se, että vastalauseessa toinen viranomaisen nostetaan toisen yläpuolelle, se mieluisampi viranomaisen, jolta tulee ideologisesti sopivampia kannanottoja. Erikoista on myös vetoaminen Kuntaliiton melko ideologisen väritteiseen lausuntoon.

16.21 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Maankäyttö- ja rakennuslain muutos on mielestäni yksi hallituksen tärkeimpiä lakihankkeita, mitä tällä vaalikaudella viedään eteenpäin. On selvä asia, että jos me haluamme tästä laman suosta ulos ja ylös, niin se tarkoittaa sitä, että meidän on saatava viriämään lisää taloustoimintaa tähän maahan. Siksi tämä lakiesitys nyt mietinnön muodossa on tullut tänne eduskuntakäsittelyyn, ja siksi tämä päivä ja tämä hetki ovat tärkeitä.

Kun Suomi on Euroopan unionin harvimmin asuttu maa, niin en jaksa kyllä millään ymmärtää näitä opposition puheenvuoroja siitä, miksi tänne ei saisi rakentaa enemmän. Jos me haluamme tähän maahan työtä ja toimeentuloa lisää, se armotta tarkoittaa sitä, että pitää pystyä rakentamaan uutta, koska siitä uuden luomisesta aina hyötyvät ensimmäisinä kunta ja valtio verotuloina. Miljoonan euron hankkeesta erilaiset verot ja maksut, jotka valtiolle ja kunnille tulevat, ovat noin 50 prosenttia siitä summasta eli 500 000 euroa miljoonan euron hankkeessa. Eli minä en ymmärrä tätä sosiaalidemokraattien vastustusta. Tehän vastustatte tässä nyt valtion tulojen lisäämistä, mikä ymmärtääkseni teillä himoverottajana on suurin haave, saada lisää veroja valtiolle. Toinen on sitten se, että kun te olette aina puolustaneet sitä, että pitäisi saada ihmisille töitä, niin tässähän sitä nyt ollaan tekemässä, työttömyyttä torjumassa, [Riitta Myller: Niin kuin millä tavalla?] ja sitten teille se ei käy. Käsittelemättä ajatuksenjuoksua, ja sitten te olette puolustamassa suurmiljardöörejä, jotka valtion budjetin kautta ottavat asumistukina rahaa, kun kaikki ihmiset halutaan keskittää tänne etelään. Päinvastainen liikenne ei teille sovi mitenkään. Missä on teidän logiikkane, kysyn vain. Tämä hallitus purkaa byrokratiaa, ja se on ihan oikea ja kunnianhimoinen ja hyvä tavoite, sitä kannatan lämpimästi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

Investointien liikkeelle saanti vaatii aina nimenomaan rakentamista. Meillä on tällä hetkellä investointeja niin sanotusti jonottamassa eri byrokratian rattaissa tuolla lupakäsittelyissä, arvoisat opposition kansanedustajat, noin 3 miljardin euron edestä. Kymmeniätuhansia työpaikkoja odottaa siellä toteutumistaan, ja te puhutte täällä, että joku ely-keskus ja virkamiehen herkkä nahka ovat tälle esteenä. Voi hyvänen aika teidän kanssanne, sanoisin minä. Joka ainoa uusi työpaikka tarvitsee sen oman rakentamisensa, se on selvä asia. Kun yrittäjä rakentaa navettaa tai konehallia tai kauppa tai mitä tahansa, jossa ihmiset tekevät töitään, niin harva ne taivasalla tekee, aina tarvitaan rakentamista. Toivon, että tämän huomioisitte.

On selvä asia tämän päivän Suomessa, että asuminen muuttuu. Tämä on Euroopassa jo tapahtunut. Esimerkiksi Budapestin kaupunki Unkarissa on pienentynyt noin — jos oikein muistan sen luvun — 100 000 asukkaalla. He ovat muuttaneet siitä tunkkaisesta kaupungista maaseudulle ja rakentaneet sinne hienot talot ja asuvat siellä, käyvät töissä kaupungissa. Mitä tuomittavaa siinä on? En näe minä ainakaan mitään tuomittavaa. He ovat ratkaisseet omat asiansa näin. Eläkäämme me Suomessa niin kuin me haluamme.

Kun kunnat saavat nyt oikeutta päättää aidosti rakennusluvista, ely-keskusvalitusoikeuksia vähennetään ja poistetaan kokonaan, äärimmäisen viisasta politiikkaa. Samoin kaavoitusta virtaviivaistetaan, erittäin viisasta politiikkaa. Kyllä kunnat osaavat ratkaista omat asiansa parhaiten, se paikallistuntemus on siellä. Mitä tekee Helsingissä joku ympäristöministeriön virkamies ilomantsilaisen omakotitalon rakentamisessa? Ei yhtään mitään, koskaan ei ole edes käynyt koko paikalla. Jos kysytään, missä tämä kyseinen rakennus on, ei varmasti tiedä. Ja tällaiselle pitäisi teidän mielestänne antaa arvoa. Vaikea minun on löytää sitä järkevää perustetta, mutta näköjään teillä on keskittämisen suuret kuninkaat ja kuningattaret, teillä on tähän uskottavia selityksiä. Niitä ei minulle tarvitse selittää — selittää se maakunnissa, miksi te haluatte vastustaa suomalaisen yhteiskunnan kehittämistä. Kun kaavoitusta virtaviivaistetaan, se tarkoittaa sitä, että monen ihmisen unelma toteutuu, kun hän muuttaa sen kesäasuntonsa pysyväksi asumukseksi, omaksi omakotitalokseen. Voisin luetella lukuisia esimerkkejä, jotka odottavat nimenomaan tätä pykälää. Nimenomaan tätä pykälää. Mitä pahaa siinä on? En minä jaksa ymmärtää, mitä pahaa siinä olisi.

Rakentamisjärjestyksen merkitys kunnissa kasvaa, mutta siihenkin löytyy asiantuntemusta. Meillä on siellä kunnissa ne samat insinööritoimistot, Jaakko Pöyry ja Rambollia ja montaa muuta insinööritoimistoa myöten, jotka suunnittelevat näitä asioita. Ei se maaseutukuntiin tehty työ ole sen huonompilaatuista kuin tänne kaupunkiin. Suomi on ehjä kokonaisuus, ja minä haluan sitä puolustaa enkä asettaa niitä vastakkain. En jaksa ymmärtää, minkä tautta Ilomantsiin rakennettu omakotitalo on jollakin lailla paheksuttavampi tai huonompi kuin Helsinkiin tai Joensuuhun rakennettu. Minä en ymmärrä tällaista ajattelua, mutta näköjään joku sen ymmärtää — mutta hän perustelkoon, minun sitä ei tarvitse perustella.

Suomi on tuhansien järvien maa, ja meillä on nostettu keskusteluun poliittiselle kentälle tänä päivänä se, pitäisikö siirtyä sellaiseen veromalliin, jossa kesäasukas maksaa osan tuloveroistaan kesäasumiskuntaansa. Esimerkiksi tiedän, että Saimaan ympäristössä on valtava määrä kesäasumuksia. Jos tällaiseen menettelyyn mennään, niin sitä lämpimästi kannatan. Tämä uudistus tuo menettelyllisiä ja sisällöllisiä helpotuksia maankäytön suunnitteluun. "Helpotukset nopeuttavat kaavaprosesseja ja edistävät asuntorakentamista" — näinhän on, ja tämän on sanonut Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluviraston virasto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

päällikkö. Kyseinen herra on tämän sanonut, ja sen asiantuntijalausannon otsikkona on tämä, ja te vastustatte täällä Helsingin kaupungin erittäin korkean virkamiehen sanomista. Ihmettelen suuresti.

Arvoisa herra puhemies! Lopuksi: On erittäin hyvä, että näin biotalouden luvattuna aikana, kun Suomi on muutakin kuin kaupunki, joka kehittyy — sitäkin pitää kehittää, sitäkin lämpimästi kannatan — biotalous on meidän mahdollisuutemme, metsiä pitää hakata, peltoja pitää hoitaa, maaperästä pitää ottaa rikkauksia ja niin edelleen. Sillä luodaan suomalaista kasvua. Kasvua ei ole se, että pelataan pörssiessä ja otetaan siellä oikein kunnolla takkiin ja sitten tullaan veronmaksajille laskua esittelemään, että teidän on maksettava tämä. Joka ainut euro on hankittava työllä, oikea kasvu syntyy vain lisäarvosta. Täällä vasemmisto vastustaa kynsin hampain sitä, että voisimme rakentaa muuallekin kuin suuriin kaupunkeihin. Jos ei ole elävää maaseutua, niin kohta ei ole eläviä kaupunkejakaan, näin se vain on.

16.27 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei täällä kyllä minun mielestäni ole mitään sellaista puhuttu, mitä tuossa äskeisessä puheenvuorossa kuultiin, mutta ehkä yritän ymmärtää, mitä siinä tarkoitettiin. Itse olen kritisoinut sitä, että elyjen valitusoikeutta rajataan. Kysymyksen on siitä, että elyt ovat valittaneet kuntien kaavojen lainmukaisuudesta — eivät sinällään siitä, onko joku rakennus jossakin paikassa vai ei, vaan lainmukaisuudesta. Nyt tämä jää kokonaan pois ja jää kansalaisten tehtäväksi valvoa tätä. Tätä ei voi pitää oikeana, ja tämä ei todellakaan ole ollut mikään ongelma kunnissa.

Sitten toinen asia on se, että haluamme maankäytön kokonaisuusdistuksen ja niin, että kyetään parantamaan kaavojen läpimenoa, parantamaan niitten laatua, mahdollistamaan parempi rakentaminen, mahdollistamaan parempi yhdyskuntasuunnittelu.

16.28 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen kylä todella hämmästynyt, suorastaan puulla päähän lyöty, edustaja Myllerin puheenvuoroista. Onhan aivan käsittämätöntä, että hän vetoaa siihen, että laki on voimassa, on luotu valitusmahdollisuus. Nyt, kun tämä valitusmahdollisuus poistetaan, te kaipaatte takaisin lakia, joka palauttaa sen valitusmahdollisuuden. Onko tarkoitus palata jopa 1800-luvulle, vai minne asti palataan vanhassa lainsäädännössä, että voitte valittaa riittävän paljon ja riittävän pahasti estää hankkeita?

Kyllä minun mielestäni pitää tunnustaa tosiasiat ja antaa ihmisille mahdollisuus harjoittaa elinkeinoja, luoda niitä työpaikkoja, joita sosiaalidemokraatit ymmärtääkseni aina ovat lämpimästi kaivanneet. Olen tulkinnut, että meillä on tässä asiassa täydellinen yksimielisyys, että ihmisen pitää saada töitä. Vain työn kautta voimme luoda uutta kasvua ja uutta toimeentuloa tähän maahan. Ja te, arvoisa edustaja Myller, kannatatte kaikin käytettävissä olevin keinoin, että ylhäältä johdetun yhteiskunnan pitäisi kertoa suomalaisille ihmisille, mitä tässä maassa saa tehdä. Jos minulla olisi diktaattorivaltuudet, minä antaisin rakentaa vieläkin enemmän. Suomi on Euroopan harvimmin asuttu maa. Te haraatte vastaan, niin kuin entisaikana tehtiin, että kaiken pitää olla yhden päätösvallan alla ja yksi ihminen painaa nappia. Sitäkö te oikeasti haluatte?

16.30 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Modigin ehdotusta, että käsittelyn pohjaksi otetaan vastalause 2. Siinä tapauksessa, jos tämä hyväksytään, pidettäisiin nykyisellään ely-keskusten rooli, kaupan suuryksikköjä koskeva säätely, maisematyö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

lupavaatimukset sekä se, että asemakaavat päättää kunnanvaltuusto, sitä ei voida delegoida kunnanhallitukselle.

Sitten tarkemmin näistä tämän lakiesityksen keskeisimmistä asioista.

Tässä keskustelussa joku on esittänyt, että nykyisessä laissa asetettu 2 000 neliömetrin raja kaupan suuryksikölle olisi jonkinlainen raja sille, minkä kokoisia kauppvoja saa rakentaa — näinhän ei ole. Se ei ole kaupan koon yläraja, vaan kyse on siitä, minkä kokoista kauppaa tai mitä kokoa isompaa kauppaa koskee kaupan suuryksikkösäätely.

Edustaja Adlercreutz toi jo aikaisemmin keskustelussa esille sen, että hän valiokunnassa kysyi asiantuntijoilta, katsooko joku asiantuntija, että tämä muutos edesauttaisi Pariisiin ilmastopimuksen tavoitteiden toteuttamista. Kukaan asiantuntija ei ilmoittautunut näin ajattelevaksi. Suomen ympäristökeskus onkin todennut, että se harventaisi palveluverkkoa entisestään, lisäksi pakkoa hoitaa arjen asioita autolla.

Suurten kaupunkiseutujen ulkopuolella rakennetaan Suomen ympäristökeskuksen mukaan hyvin vähän yli 4 000 neliömetrin kauppvoja, käytännössä ei ollenkaan. Toisin sanoen tämä tarkoittaisi sitä, että suurimmasta osasta Suomea kunnat menettäisivät sen mahdollisuuden ohjata maankäyttöä, joka tämänhetkiselällä kaupan suuryksikkösäätelyllä kunnille on annettu, ja että tämä sijainninhajausmahdollisuus heikkenisi erityisesti maaseudulla. Toisin sanoen 2 000—4 000 neliömetrin kokoluokkaan asettuvat kaupat voisivat sijoittua ihmisten kannalta hankalammin saavutettaviksi keskustojen ulkopuolelle, mikä heikentäisi keskustojen merkitystä edelleen.

Yritys nimeltä Citycon on tuonut valiokunnalle sen näkökohdan, että iso kauppa on yksinkertaisesti halvempi rakentaa keskustojen ulkopuolelle. Sen takia kaupan keskusliikkeet mieluusti suosivat tätä tapaa. Mutta keskustojen ulkopuolella oleviin kauppoihin on käytännössä vaikeaa, usein mahdotonta päästä julkisilla kulkuneuvoilla. Myös Hartolan kunta on lausunnossaan tuonut esille sen, että tällä kaupan suuryksikkösäätelyn muutoksella on kielteinen vaikutus pienten kuntien palvelujen säilymiseen.

No, sitten toiseksi tästä ely-keskusten roolista. Monet kollegat ovat jo todenneet sen, että ely-keskukset ovat kaavavalituksista tehneet hyvin pienen osan, 4 prosenttia kaikista valituksista. Ne ovat tehneet valituksia siis maltillisesti mutta aiheesta, koska 80 prosenttia niiden valituksista on hyväksytty, eli hallinto-oikeus on todennut, että asiassa kunnan tekemä kaavapäätös ei sisällöltään vastaa lain vaatimuksia. Kuten edustaja Huovinen jo totesi, tämä hallituksen esityksen muutos tarkoittaa sitä, että kaavojen sisällön laillisuuden valvonta käytännössä jää paljolti kansalaisille ja järjestöille.

Korkein hallinto-oikeus on lisäksi tuonut esille sen, että kun ely-keskusten valitusoikeutta rajataan maakunnallisesti merkittäviin ja valtakunnallisiin asioihin, niin syntyy epäselvyys siitä, missä asioissa elyllä nyt sitten oikeasti on oikeus valittaa, jolloin valituskierrokset saattavat pidentyä, kun ensin käydään mahdollisesti korkeinta hallinto-oikeutta myöten kiistaa siitä, oliko elyllä valitusoikeus, ja jos todetaan, että oli, niin sitten siitä varsinaisesta sisältöasiasta käydään se toinen valituskierrros. Esimerkiksi Lappeenrannan kaupunki on todennut, että ely-keskusten ohjaava rooli on ollut hyvä.

Tässä keskustelussa edustaja Maijala totesi, että elyjen rooli tulisi keskustelelevammaksi. Oikeastihan hallituksen esitys vähentää myöskin tätä ely-keskusten keskustelevaa roolia, kun niiden neuvotteluelvoitetta kaavoista vähennetään aivan samalla tavalla kuin myöskin niitten valitusoikeutta.

Kolmanneksi maisematyöluvista hakkuissa. Maisematyölupavaatimusta on kritisoitu turhana byrokratiana, koska hakkuulupa on aina myönnetty. Maisematyöluvien pointti ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

olekaan ollut se, että maisematyölupavaatimuksella estettäisiin hakkuita, vaan maisematyölupavaatimuksella on haluttu vaikuttaa siihen, millä tavalla hakkuita toteutetaan sellaisilla alueilla, jotka ovat lähistöllä asuvien ihmisten ulkoilu- ja virkistysmaastojen maisemien kannalta tärkeitä.

Asia, josta tässä keskustelussa en ainakaan ole huomannut, että olisi vielä mainittu, jota myöskin pidän huononnuksena hallituksen esityksessä, on se, että rannoille kaavoitettaessa ja rakennuslupia myönnettäessä ei laki enää vaatisi sitä, että turvataan riittävä yhtenäinen rakentamaton ranta kyläalueille. Myöskin tämä huonontaisi elinympäristön laatua maaseudulla.

Tässä keskustelussa ei myöskään ole mainittu juurikaan sitä, että hallitus esittää aika merkittävää muutosta, jota esimerkiksi professori Juho Rajaniemi lausunnossaan ympäristövaliokunnalle on pitänyt periaatteellisesti hyvin merkittävänä, että kunta voi delegoida asemakaavapäätöksissä päätösvallan kunnanvaltuustolta kunnanhallitukselle. Professori Rajaniemi toteaa, että asemakaavojen keskimääräistä käsittelyaikaa tämä muutos voisi lyhentää ehkä noin kaksi viikkoa mutta kunnallisen demokratian ja kaavajuridiikan periaatteellisella tasolla muutoksen merkitys on erittäin suuri, varsinkin kun tätä ei rajata merkitykseltään pieniin kaavoihin vaan tässä ei tavallaan aseteta mitään rajaa, miten isoja asemakaavapäätöksiä voidaan delegoida kunnanhallitukselle. Myöskin Suomen Arkkitehti-liitto on kiinnittänyt tähän asiaan huomiota ja pitää sitä kunnallisen demokratian ja avoimen päätöksenteon kannalta huononnuksena.

Arvoisa puhemies! Ymmärrän kaikkia niitä, jotka haluavat maaseudulle lisää asukkaita ja lisää työpaikkoja ja elinkeinoja, mutta en mitenkään voi ymmärtää, että tämä tavoite toteutuisi sillä, että palvelut viedään entistä kauemmaksi asutuksesta, kuntakeskusten palvelutasoa ja asemaa heikennetään entisestään, helpotetaan sisällöltään lainvastaisten kaavojen voimaantuloa, sälytetään kaavojen sisällön laillisuusvalvonta käytännössä paljolti yksittäisille kansalaisille ja järjestöille, helpotetaan kansalaisille tärkeiden virkistysmaastojen vieressä olevien metsien avohakkuita ja mahdollistetaan se, että kylissä ei jatkossa ole lainkaan yhtenäisiä rakentamattomia ranta-alueita, jotka toimivat yhteisenä rantavirkistysalueena, ja lisäksi mahdollistetaan se, että kunnissa kaavapäätökset tehdään paljon pienemässä piirissä kuin nykyisin. Kaiken kaikkiaan tämä kokonaisuus mielestäni on pikeminkin omiaan heikentämään maaseudun elinvoimaa kuin parantamaan sitä.

16.39 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Olen hyvin tyytyväinen tässä maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa toteutettavaan byrokratian karsimiseen. Jatkossa esimerkiksi asuinrakennukselle asetetut tekniset vaatimukset täyttävän vapaa-ajanasunnon käyttötarkoituksen muuttaminen on mitä todennäköisimmin huomattavasti nykyistä helpompaa. Aurinkopaneelien ja aurinkokeräimien asentamisen sääntelyä helpotetaan ja johdonmukaistetaan. Myös maalämpökaivojen poraamisen luvitusta järjeistetään ja byrokratiaa karsitaan tältäkin osalta. Se on hyvä ratkaisu.

Olen tyytyväinen myös metsien hakkuiden maisematyölupaviidakon karsimiseen. Näin saamme karsittua ne ilmeisen turhat lupaprosessit pois. Aiheita tyytyväisyyteen on myös maa- ja metsätalouden sekä sen liitännäiselinkeinojen rakentamisen helpottamisesta.

Arvoisa puhemies! Ely-keskusten roolista on täällä tänään puhuttu paljon. Minä pidän hyvänä ely-keskusten valitusoikeuden kaventamista koskemaan vain maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä kohteita. Kannatan siis sitä, että ely-keskuksilla on jatkossa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

konsultoiva, ei niin ohjaava rooli. Nyt päätöksentekovaltaa kaavoituksessa tuodaan lähemmäs niitä, joita se koskee, ja hyvä niin.

16.40 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Täällä tänään tässä keskustelussa on käytetty useita puheenvuoroja ely-keskusten roolista ja sen muuttumisesta. Itse katsoisin asiaa pikemminkin siten, että ely-keskuksista tulee nytten neuvotteleva ja yhteistyökumppani nimenomaan kunnille — niin kauan kuin ely-keskukset ovat olemassa — elikkä ely-keskuksen rooli muuttuu valvojasta enemmän maankäytön suunnittelua edistäväksi yhteistyötahoksi.

Itse vierastan sitä, että meillä on joku, joka suunnittelee, ja sitten on se, joka jälkeensä tulee siihen ja valvoo sitä. Tätä kautta nykyjärjestelmä meillä on sellainen, että hankkeet pitkittyvät aivan turhaan, ja se aiheuttaa myöskin lisäkustannuksia, ja monet isot hankkeet myöskin kariutuvat tämän kautta, eli on hyvä, että elyn valvonnan rajaaminen vähentää kuntien ja valtion päällekkäistä toimintaa ja edistää viranomaisten voimavarojen tarkoituksenmukaista kohdentamista. Nyt tämän hallituksen esityksen kautta elystä tulee se yhteistyökumppani nimenomaan kunnille, niin että jo aikaisessa vaiheessa katsotaan niitä asioita, ja silloin myöskin ne vähäiset ely-keskusten tekemät valituksetkin voivat jäädä pois, ja itse toivon, että näin käy. Itse uskon ihan vilpittömästi siihen, että kyllä kunnissa halutaan kaavoittaa ja tehdä sellaista rakentamista, joka edistää nimenomaan kuntien elinvoimaa ja sitä, mitä niille tarvitaan siellä alueella.

Paljon keskustelua on myöskin ollut tästä vähittäiskaupan suuryksikön koon nostamisesta 2 000:sta 4 000 kerrosneliometriin. Tästä asiasta varmaan voidaan olla monta mieltä, mutta Suomi on myöskin erilainen maa, ja kyllä tuolla Kaakkois-Suomessa tällaista asiaa kannatetaan. Nimenomaan siellä on itärajan takaa tullut paljon ostosmatkailijoita, ja on hyvä asia, [Puhemies koputtaa] että tämä nostetaan 2 000:sta 4 000 kerrosneliöön.

16.43 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tästä esityksestä kyllä yksi semmoinen erityispiirre tulee selvästi esiin, ja se on se, että tämä on tehty hyvin pitkälle maaseutujen näkökulmasta ennemminkin kuin suurten kasvavien kaupunkien näkökulmasta, ja se on ehkä sellainen selkeä puute tässä esityksessä.

Hyvää on, että tämä tehdään nyt ennen kokonaisuudistuksen tekemistä, sillä kun sitten sitä aletaan tehdä, niin mahdolliset virheet, jotka tähän jäivät ja jotka osoittautuvat sitten käytännössä selkeästi huonoiksi vaihtoehtoiksi, voidaan siinä kokonaisuudistuksessa korjata.

16.43 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Hassi piti puheenvuoron tuossa viimeksi, ja täytyy sanoa, että kyllä me olemme hyvin monesta asiasta todella eri mieltä. Sen vuoksi olenkin todella tyytyväinen, että me saamme tämän maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen tehtyä nyt, kun meillä on tästä asiasta vastuu, ja me myöskin kannamme vastuun tästä asiasta, miten me elämme tuolla maaseudulla jatkossakin.

Edustaja Hassi oli peloissaan siitä, että kaikkia rantoja aletaan rakentamaan ja sinne ei jää enää virkistyskäyttöön alueita. Meillä on Suomessa vuosikymmenten mittaan ollut mahdollisuus rakentaa rannoille hyvinkin paljon, ja siitä huolimatta meillä on äärettömän vähän rannoilla rakennuskantaa. Siellä, missä on rakentamista tarve rajoittaa, on tehty jo rantakaavat, ja siellä on muitakin kaavaratkaisuja tehty näihin asioihin, niin että kyllä ne on näillä kaavoilla pystytty ja pystytään jatkossakin rajoittamaan, jos tarvetta on. Mutta suu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

rimmassa osassa meidän ranta-alueistamme on aivan mahdollista ja järkevääkin, että siellä rakennustoimintaa tullaan harjoittamaan, jos joku sinne vain tulee rakentamaan jotakin. Sitten todellakin kunnilla on jatkossakin erittäin paljon ohjaamistoimenpiteitä ja mahdollisuuksia näitä asioita viedä eteenpäin.

Oli hyvä, että tuli esille — tämä edustaja Torniaisen puolesta sanottuna — että ely on yhteistyökumppani, äärettömän hyvä sana: yhteistyökumppani. Me emme ole toinen toistemme käyttäjiä ja peräänkatsojia, vaan tehdään yhdessä näitä asioita, yritämme yhdessä saada hyviä ratkaisuja aikaiseksi.

Vielä lopuksi tästä maisematyölupa-asiasta. Se on todellakin ollut byrokratian kukkanen, byrokratian kukkanen siksi, jos kerran yhtään metsänraivausta ei ole sillä estetty, että sitä ei ole tullut. Kyllä niiden menetelmien täytyy olla semmoiset, joilla on todellakin merkitystä ja vaikutusta. Tällä ei ole ollut mitään muuta kuin rahastamisen merkitys koko tällaisella M-alueella, tällä maisematyölupa-asialla.

16.45 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Tästä ely-keskusten roolista vain, kun tässä useampikin edustaja on puhunut siitä, että niistä tulee yhteistyökumppaneita. Luen nyt yhden kappaleen valiokunnan mietinnöstä: "Hallituksen esityksen tavoitteena on, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten rooli muuttuu ja painottuu valtakunnallisesti merkittäviin asioihin. Ne eivät jatkossa enää ohjaa kuntien alueidenkäyttöä ja rakennustoimen järjestämistä, kun lain 18 §:stä ehdotetaan poistettavaksi ohjaustoimivalta. Yleis- ja asemakaavoja koskeva viranomaisneuvottelutehtävä rajataan siten, että se on pakollinen vain niiden kaavojen osalta, jotka koskevat vaikutuksiltaan valtakunnallisia tai merkittäviä maakunnallisia asioita tai ovat valtion viranomaisen toteuttamisvelvollisuuden kannalta tärkeitä. Samalla ely-keskusten valvontaoikeutta rajataan vastaavasti." Eli kyllä tämä elyjen ohjaava ja keskustelevalle rooli rajataan aivan vastaavalla tavalla kuin niiden valitusoikeus, eli se on kyllä ihan väärinkäsitys, että niistä tulisi enemmän tällaisia neuvottelukumppaneita — niiltä viedään myöskin tätä neuvottelumahdollisuutta pois.

16.47 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Tässä juuri, mitä valiokunnan puheenjohtaja sanoi, on selkeästi nähtävissä se, minkä vuoksi on täältä meiltä päin edellytetty sitä, että ely-keskusten ohjausta ei tehtäisi erillisenä vaan osana tätä mahdollista tulevaa maakunta-uudistusta. Ymmärtääkseni nyt maakunnan tehtäväksi ollaan kuitenkin saamassa se, että maakunta edistää kestävästä kehitystä omalla alueellaan. Sille ei anneta kuitenkaan mitään välineitä, koska ei tässä olla sitten niitä tehtäviä, joita tässä kerrotaan elyille jäävän, siirtämässä myöskään maakuntiin — näin ainakin minulle on kerrottu. Eli tällä puheella, kun täällä puhutaan yhteistyöstä, ei ole juurikaan merkitystä.

Meidän on ymmärrettävä se, että kaavoituksessa ja maankäytössä on isot intressit, on olemassa yleinen intressi, on olemassa yksityinen intressi, ja nyt tässä ehdotuksessa mennään hyvin pitkälle yksityisen intressin suuntaan ja heikennetään yleistä intressiä. Tässä mielessä juuri sillä, että kuntien päätöksissä ei ole laillisuusvalvontaa, on erittäin iso merkitys.

Toisaalta myöskin ihmetyttää se asia, että tässä esitetään, että näistä asemakaavoista voidaan päättää kunnan työjärjestyksen mukaan [Puhemies koputtaa] sitten lautakunnissa tai hallituksissa, ja samaan aikaan asetetaan kuntalaisille velvoite valvoa tätä kuntien kaavoitusta. Tässä on erittäin iso ristiriita. Kyllä ainakin pitää varmistaa se, että kaavoitus on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2017 vp

mahdollisimman avointa, [Puhemies koputtaa] jotta voidaan lähteä siitä, että kuntalaiset voivat sitä myöskin valvoa.

16.49 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Tässä debatissa edustaja Eestilä otti aivan oikein esille sen, että kun puhutaan vapaa-ajan asunnon muuttamisesta vakituiseksi asunnoksi kaava-alueella, niin kyllähän tämä uudistus, vaikka tämä onkin erittäin hyvä ja erinomainen, jäi tältä osin puolitiehen. Siellä, missä on kaavoitettu alue, ei yhtä lailla vapaasti pystytä näin tekemään. Tämä on erittäin iso ongelma minusta erityisesti meillä Lapissa, missä on paljon vapaa-ajanasuntoja. Ne ovat tunturikeskuksissa, jotka ovat kaavoitettuja alueita. Siellä on kunnallistekniikka. Ne ovat niin kuin pieniä kyliä tai kaupunkeja. Ja siellä jos jossakin pitäisi joustavasti pystyä muuttamaan nämä, mutta siihen tämä ei nyt tuo valitettavasti helpotusta.

Mutta minusta on erinomaista, että ministeri Vehviläinen on käynnistänyt nyt selvityksen kaksoiskuntalaisuudesta. Toivottavasti tämä etenee. Minusta se on erinomainen hanke.

Sitten haluan vielä lopussa sanoa, että kun täällä on monessa puheenvuorossa kannettu huolta siitä, että kunnan ohjausvaikutus heikkenee, niin eihän tämä lakiesitys tule puuttamaan kuntien kaavoitusmonopoliin. Kunnilla säilyy edelleen kaavoitusmonopoli. Kunta on taho, joka kaavoittaa kunnan alueella niin yleiskaavan kuin detaljikaavat, ja siinä mielessä kaavoituksen kautta kunta voi erittäin voimakkaasti ohjata jatkossakin sitä rakentamista siellä kunnan alueella — ja tällä kertaa nyt hieman vapaammin, kun siinä ei sitten ole niin tiivistä yhteyttä sinne ely-keskukseen.

Olisiko tämän pitänyt odottaa nyt sitten maakuntauudistusta? Minusta on hyvä, että tämä tuodaan jo nytten. Maakuntauudistuksen kautta moni asia muuttuu ihan hyvään suuntaan, mutta kyllä se maakuntauudistuspaketti on jo nytten riittävän paksu, niin että ei siihen yhteyteen olisi pitänyt kaikkea maailman lainsäädäntöä liittää. Kyllä se 1 002 sivua on jo ihan nokko selvitäkseen täältä eduskuntakäsittelystä.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.